Protokół

38. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 10. października 1907.

Początek o godzinie 10 minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, Ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 131.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 36 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 37 posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 10. października 1907 roku, które przydzielono następującym komisyom, a mianowicie:

Komisyi budżetowej: L. s. 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3747, 3748, 3752.

Komisyi szkolnej: L. s. 3732, 3743, 3746.

Komisyi prawniczej: L. s. 3740.

Komisyi gospodarstwa krajowego: L. s. 3741.

Komisyi kolejowej: L. s. 3742.

Wydziałowi krajowemu: L. s. 3757.

Po odczytaniu petycyi L. s. 3740 gminy Trzebownisko o wyłączenie z c. k. Sądu powiatowego i Urzędu podatkowego w Głogowie a przydzielenie do Rzeszowa, przemawia p. Szajer popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 3752 mieszkańców gminy Nieczajna o zapomogę na budowę wodociągu, przemawia p. ks. Wilczkiewicz popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania interpelacyi.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Interpelacya

posła Szweda do JWPana komisarza rządowego o wyeliminowanie nazwy miasta

„Saybusch“ jako stacyi kolei państwowej, a nadanie jej właściwej nazwy „Żywiec“.

Wydział powiatowy w Żywcu udał się w roku 1895 do Wydziału krajowego z prośbą o spowodowanie dotyczących władz, aby obca nazwa miasta „Saybusch“, przyjęta przez zarząd kolei państwowych obsługującej miasto „Żywiec“, sprostowaną została na prawdziwą — i od wieków temu miastu nadaną — i wreszcie przez Wysoki c. k. Rząd i urzęda publiczne zachowaną nazwę „Żywiec“.

Wysokie c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 12. maja 1896 l. 4419 przedłożyło to podanie c. k. Generalnej Dyrekcyi kolei państwowych do właściwego zarządzenia i podniosło tę okoliczność, że na wniosek Galicyjskiej władzy Gubernialnej z dnia 24. października 1785 L. 26730 zatwierdzono na podstawie dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 14. listopada 1785 klasyfikacye i nazwy miejscowości Galicyi, a między niemi, w obwodzie Myślenickim, na stronicy 5 jest postanowiono, że miejscowość Żywiec, po niemiecku Saybusch, ma być pisana „Żywiec“.

Z uwagi, że sprawa germanizacyi polskiego miasta Żywca poruszona była kilka razy w Wysokim Sejmie, dalej

z uwagi, że mieszkańcy Żywca i okolicy władają wyłącznie polskim językiem, a przy zakupnie biletów do Żywca narażeni są od urzędników kolejowych o nazwę Żywiec na różne szykany i nieprzyjemności, nakoniec

z uwagi, że c. k. Rząd sprostował już nazwę „Żywiec“ w c. k. Starostwie, Sądzie, Urzędzie podatkowym, poczcie, a tylko c. k. Ministerstwo kolei państwowych tej zmiany dotąd nie zarządziło.

Zapytują przeto podpisani:

Kiedy Wysoki c. k. Rząd dotychczasowe cudze bilety miasta Saybusch, tak na budynkach stacyi kolejowej, jak również a stampiliach, rozkładach jazdy, recepisach, biletach, oraz wszelkich korespondencyach urzędowych zaniechać, a w miejsce tegoż właściwe polskie — nie tylko w naszym kraju — ale i zagranicą znane nazwisko „Żywiec“ wprowadzić będzie raczył.

Interpelant
Szwed.

Wilczkiewicz, Krempa, F. Włodek, Stapiński, Korol, Staruch, Bohaczewski, Huryk, Barabasz, J. Jaworski, Oleśnicki, Ochrymowicz, Potoczek, Kramarczyk.

Interpelacya
do Wysokiego Rządu.

Reprezentacya miasta Nowego Targu czyni od kilku lat zabiegi o utworzenie w mieście urzędu cechowego, a to celem ułatwienia licznym interesantom przepisanego cechowania miar i wag, które zmuszeni są obecnie posyłać aż do Myślenic, co jest połączone z niemałemi uciążliwościami i niedogodnościami tak z powodu bardzo znacznej odległości, jako też braku połączenia kolejowego z siedzibą wymienionego urzędu.

Starania te odniosły o tyle pożądany skutek, że Ministerstwo handlu przychyliło się częściowo do żądań gminy, zgadzając się na razie na utworzenie ekspozytury cechowniczej i przekształcenie jej w przyszłości w razie potrzeby na urząd cechowniczy. O tej decyzyi, która miała miejsce jeszcze w lipcu 1906 r. zawiadomiono gminę Nowego Targu, która zgodziła się na tego rodzaju załatwienia, oraz na warunki co do świadczeń dla tego urzędu i przesłała odpowiednią uchwałę Rady gminnej do c. k. Inspektoratu miar i wag, prosząc o wygotowanie i nadesłanie odpowiedniego aktu urzędowego, wymaganego przez ministerstwo handlu, do podpisania pełnomocnikom gminy. Zdawałoby się zatem, że niebawem powinna wejść w życie rzeczona ekspozytura, tymczasem minął znów rok, a sprawa nie postąpiła ani krok naprzód, wobec tego podpisani zapytują Wysoki Rząd, jaka jest przyczyna tego prze-

wlekania się sprawy i czy nie byłby skłonnym zarządzić przyspieszenie definitywnego tejże załatwienia?

Interpelant
Bednarski.

Huza, Kleski, Sarc, Federowicz, Vayhinger, Michałowski, Głąbiński, Maiss, Schätzel, Tarnawski, Wurst, Tomaszewski, Buynowski, Szponder, Jabłoński.

Interpelacya

posla Krempy i tow. do JWPana Komisarza rządowego w sprawie zniesienia rozporządzenia o kolczykowaniu nierogacizny (świń).

Kraj nasz od czasu, kiedy popadł w przynależność do Austryi, jest terenem eksperymentów ustawodawczych, rozporządzeń wyjątkowych i przepisów odrębnych.

Jesteśmy przedmiotem rozmaitych doświadczeń, czynionych z za stolika zielonego na skórze ludności rolnej.

Przepisy weterynaryjno-policyjne wodzą prym w stosowaniu środków, hamujących rozwój hodowli nierogacizny; najdrastyczniejszym tego przykładem jest rozporządzenie c. k. Rządu z 18. maja 1903 l. 16750, zaprowadzające obowiązek kolczykowania trzody chlewnej w celu łacnego rzekomo wykrycia ognisk chorób nierogacizny.

W praktyce okazało się kolczykowanie problematycznem, które jest natomiast nowem źródłem ciężarów, zepchanych na gminy i ludność wiejską, a ponadto stało się wprost plagą hodowli.

Kolczyk to gruby gwóźdź, wbity w ucho zwierzęcia, wywołujący podrażnienie naczyń, ropienie i gnicie.

Świnie żreć niechcą, niszczeją szczególnie prosiaki, częstokroć parszywieją i cały karm absorbną, gdyż do żeru nie są skłonne, nie rosną, są smutne, t. j. marnieją i marnują paszę gospodarza, a jakie skutki są z tego, każdy człowiek potrafi wyrozumieć.

Na dobitek wywiązują się choroby, pomorem kończące się z tego powodu, bo natura świńska nie może się przystosować do nausznic, aplikowanych przez c. k. Rząd.

Przez tarcie, obijanie głową i gnicie kolczyki wypadają, hodowca musi się starać jak najprędzej o nowe, bo jeśli nie, podpada dotkliwej z kosztami karze, za przekroczenie, jaką wymierza dość srogo władza.

Zdaje się, że stwierdzenie nieużyteczności i szkodliwości danego przepisu wystarczy do skłonienia c. k. Rządu, aby cofnął odnośne rozporządzenie.

W rzeczy samej tak nie jest; gdyż wszelkie zwracanie się Sejmu przeciw rozporządzeniu i uchylenia gmin od kosztów, połączonych z procederem, nie odniosło skutku.

Z tych jaskrawo krzywdzących naszego rolnika powodów, zapytujemy JWPana Komisarza rządowego jako reprezentanta Rządu:

Czy JWPan Komisarz rządowy wobec jednomyślnego potępienia tego rozporządzenia przez całą ludność rolniczą w kraju zechce rozporządzenie to jak najrychlej co do kolczykowania trzody chlewnej cofnąć.

Lwów, d. 10. października 1907.

Interpelant
Krempa.

Szmigielski, Skołyszewski, Staruch, Szwed, Korol, Bojko, Oleśnicki, Bohaczewski, Wilczkiewicz, Ochrymowicz, J. Jaworski, Barabasz, Stapiński, Kramarczyk, F. Włodek.

Interpelacya

posła Krempy i tow. do JWPana Komisarza rządowego w sprawie niesprawiedliwego wymiaru należytościowego od kontraktu kupna i sprzedaży Wojciechowi Sudoł z Bojanowa przez c. k. Urząd podatkowy w Nisku.

Nakazem płatniczym z dnia 25. kwietnia br. do L. B. poz. 531/907 dziennik

wymiar poz. 280 wymierzył Urząd podatkowy w Nisku Wojciechowi Sudołowi z Bojanowa należytość od kontraktu kupna, mocą którego tenże nabył od swego rodzonego brata Józefa Sudoła realność lwh. 416 w Bojanowie za cenę kupna 12.300 kor. w kwocie 431 kor. 20 hal., pomimo, że właściciel poprzedni posiadłość ową sam uprawiał, zasiewał, używał tak samo jak obecny, a nadto Józef Sudoła jest bratem rodzonym Wojciecha Sudoła.

Ponieważ wymierzanie należytości prawnej w podobnych warunkach stale się powtarza i zmusza włościan do wnoszenia kosztownych rekursów, lub w razie przeoczenia do zapłacenia wymiaru częstokroć całkiem niesprawiedliwego; przeto podpisani zapytują JWPana Komisarza rządowego:

1) Czy nie byłby skłonnym wezwać urzędy podatkowe do zaniechania podobnych procedur?

2) Czy nie uzna za stosowne, aby w wypadku przytoczonym należytość zredukowano?

Lwów, dnia 10. października 1907.

Interpelant
Franciszek Krempa w. r.

Skołyszewski, Wilczkiewicz, Korol, Szmigielski, Staruch, Oleśnicki, Ochrymowicz, J. Jaworski, Barabasz, Szwed, Bojko, Stapiński, Kramarczyk, F. Włodek.

Marszałek oznajmia, że interpelacye odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy miejskiej Żabno, powiatu dąbrowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr.

Na wniosek formalny p. Buynowskiego Izba uchwala bez rozprawy przystąpić od razu do drugiego czytania powyższego sprawozdania Wydziału krajowego.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony następnie na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . o zaliczeniu gminy Żabno powiatu dąbrowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Żabno powiatu dąbrowskiego zaliczoną zostaje do miejscowości, w których obowiązuje ustawa gminna z dnia 3 lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu, uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawny przystąpić do trzeciego czy-

tania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi prawniczej o petycyach Wydziału powiatowego w Sokalu i licznych gmin tudzież obszarów dworskich w powiecie sokalskim, względem cofnięcia uchwały co do kreowania Sądu obwodowego w Żółkwi i oświadczenia się za otwarciem takiegoż Sądu w Sokalu.

Sprawozdawca p. Schätzel uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby bez względu na ponawianie petycyi miast Rawy ruskiej i Sokala i odnośnych Rad powiatowych i gmin wiejskich i bez względu na uchwałę sejmową z dnia 9. marca 1907 przystąpił jak najrychlej do utworzenia sądu obwodowego w Żółkwi z przydzieleniem do niego sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

Powyższą uchwałą załatwia się petycye do l. 1638, 1866 i 1911 do 1917/ex 1907.

Marszalek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kraiński Wincenty stawiając wniosek na przejście nad sprawozdaniem komisyi do porządku dziennego.

Izba wniosek p. Kraińskiego popiera.

Przemawia p. Czaykowski Władysław.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Starzyński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, poczem Izba odrzuca wniosek formalny p. Kraińskiego Wincentego, a w oddzielnem głosowaniu uchwala wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej o wniosku nagłym p. ks. Stojałowskiego w przedmiocie subwencyi dla „Domu polskiego“ w Białej.

Sprawozdawca p. Skałkowski odczytuje sprawozdanie komisyi zakończone następującym wnioskiem:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby po zbadaniu planów i kosztorysów na budowę domu polskiego w Bielsku — w miarę, jak to uzna za wskazane — wstawił w preliminarz budżetu krajowego corocznie — jednakowoż najdalej do roku 1930 — po 2000 koron rocznie, na rzecz spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej na cel rzeczonej budowy.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej w przedmiocie prośby p. Heleny Gruszeckiej, wdowy po kierowniku krajowej szkoły tkackiej w Krośnie o podwyższenie emerytury na podstawie statutu emerytalnego dla urzędników Wydziału krajowego, uchwalonego 15. lutego 1898.

Sprawozdawca p. Maryewski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę p. Heleny Gruszeckiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, iż ponieważ obecnie obraduje komisya dla reformy wyborczej, a sprawozdawca komisyi dla reformy wyborczej o sprawozdaniu z projektem re-

gulaminu sejmowego jest nieobecny, jeżeli nikt się nie sprzeciwi, Izba przystąpi do punktu 10. porządku dziennego.

Nikt się temu nie sprzeciwia, następuje więc:

Sprawozdanie komisyi budżetowej o przekazanych jej petycyach o podwyższenie poborów emerytalnych, tudzież o rozmaite zapomogi i dary z łaski.

Sprawozdawca p. Skałkowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę aplikantów Wydziału krajowego, wniesioną 16. września 1907 do L. 2321 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia przy układaniu projektu budżetu na rok 1908.

Petycyę L. 2772 Władysława Turskiego, emerytowanego starszego inżyniera Wydziału krajowego, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycyę Edmunda Dąbrowskiego, emerytowanego asystenta rachunkowego L. 2318, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycyę stróżów gmachu sejmowego L. 2650 i petycyę stróżów gmachu żandarmeryi L. 2300 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia przy układaniu projektu budżetu na rok 1908.

Inne petycye, a mianowicie:

L. 2290. Karoliny Ortyńskiej, wdowy po magazynierze krajowych składów publicznych w Krakowie, o pensyę wdowią,

L. 2323. Anny Załuckiej, wdowy po słudze kancelaryjnym, o zapomogę,

L. 2416. Maryi Rudzkiej, wdowy po asystencie rachunkowym, o pensyę wdowią,

L. 2435. Katarzyny Pogorzelskiej, wdowy po słudze, o wsparcie,

L. 2441. Apolonii Sternalowej, wdowy po urzędniku, o wsparcie,

L. 2442. Leontyny Sapałczyńskiej, o dar z łaski,

L. 2448. Anny Wojtyna, wdowy po słudze, o zapomogę,

L. 2449. Maryi Bubesowej o zapomogę,

L. 2519. Wandy Dziubińskiej, wdowy po funkcyonaryuszu oddziału rachunkowego, o dar z łaski,

L. 2539. Franciszki Kratochwilowej, wdowy po dyetaryuszu, o dar z łaski,

L. 2580. Maryi Baryckiej, wdowy po dyetaryuszu, o dar z łaski,

L. 2649. Ferdynanda Baczyńskiego, emerytowanego konduktora dróg krajowych, o zapomogę,

L. 2697. Julii Gering, córki emerytowanego konduktora dróg krajowych, o zaopatrzenie,

L. 2766. Emilii Sternalowej, wdowy po adjunkcie kasowym, o dar z łaski,

L. 2785. Marcyanny Zakrzewskiej o dar z łaski,

L. 2790. Matyldy Polińskiej o zaopatrzenie —

należy załatwić przy budżecie na rok 1908 uchwalić się mającym, zatem komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wymienione powyżej petycye przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy preliminarzu na rok 1908.

Wreszcie wnosi komisya, aby petycyę do L. 3390 Cezaryny Amborskiej o subwencyę na wydawnictwo podręczników do nauki języka francuskiego przekazać Wy-

działowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski komisyi, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, iż zarządza przerwę posiedzenia na 10 minut, gdyż sprawozdawca komisyi dla reformy wyborczej o sprawozdaniu z projektem regulaminu sejmowego dotychczas nieobecny w Izbie.

Przerwa posiedzenia godzina 11 minut 5 przed południem.

Po przerwie, o godzinie 11 minut 42 przed południem Marszałek otwiera na nowo posiedzenie.

Na porządku dziennym:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisyi dla reformy wyborczej z projektem regulaminu sejmowego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Laskowski czyta:

I. Otwarcie — odroczenie — zamknięcie — rozwiązanie Sejmu krajowego.

§. 1.

Na mocy statutu krajowego Marszałek krajowy otwiera Sejm krajowy zwołany przez J. Ces. i Król. Apostolską Mość, a zamyka obrady sejmowe po ukończeniu przez Sejm krajowy czynności należących do jego zakresu działania, albo wskutek Najwyższego postanowienia.

Sejm krajowy może być każdego czasu na mocy Najwyższego postanowienia odroczonym, zamkniętym, albo rozwiązanym; w tym ostatnim wypadku z równoczesnem zarządzeniem nowych wyborów.

Izba bez rozprawy uchwala §. 1 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

II. Weryfikacya wyborów.

§. 2.

Wydział krajowy sprawdza wyborynowych posłów do Sejmu krajowego i przedkłada o tem pisemne sprawozdania wraz z wnioskiem Sejmowi krajowemu, któremu służy prawo rozstrzygania o dopuszczeniu wybranych (§. 31 st. kr. ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Wydział krajowy obowiązany jest do roku od przeprowadzenia wyboru przedłożyć Sejmowi sprawozdanie co do ważności wyboru.

Certyfikat przez Namiestnika posłowi wybranemu doręczony, upoważnia go do wstępu na Sejm krajowy i stanowi prawne domniemywanie ważności jego wyboru, dopóki inaczej orzeczonem nie będzie, przeto poseł ten ma prawo zasiadania i głosowania na Sejmie, nawet w wypadku zakwestyonowania jego wyboru, dopóki orzeczenie nieważności wyboru nie nastąpi.

Prawo rozstrzygnienia o ważności wyboru służy wyłącznie tylko Sejmowi krajowemu, nawet w tym wypadku, gdy Namiestnik odmówi posłowi wydania certyfikatu.

Przed orzeczeniem przez Sejm nieważności wyboru, Namiestnik nie może rozpisać nowego wyboru.

Późniejsze zarzuty nieważności wyboru dotyczące postępowania przy wyborze lub też kwalifikacyi wyborców, wtedy tylko mogą być wzięte pod rozpoznanie, jeżeli wniesione będą do Sejmu przed upływem 14 dni po uznaniu ważności wyboru.

Zarzuty zaś, dotyczące kwalifikacyi posła wybranego jakoteż doniesienia o zaszłej po wyborze lub w ciągu sesyi sejmowej utracie kwalifikacyi poselskiej, skoro

dostatecznie poparte, muszą być wzięte każdego czasu pod rozwagę.

Izba bez rozprawy uchwala §. 2 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

III. Posiedzenia.

§. 3.

Posiedzenia Sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może być posiedzenie tajne, gdy tego zażąda albo przewodniczący, albo przynajmniej pięciu członków Izby, a po wydaleniu publiczności Sejm za tem się oświadczy bez rozprawy (§. 34 stat. kraj. ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Językiem urzędowym Sejmu krajowego jest język polski. Przewodniczący urzęduje więc w języku polskim. Na podania ruskie daje przewodniczący odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie inne podania zaś w języku polskim.

Przy stawianiu i uzasadnianiu wniosków, wnoszeniu interpelacyi i przy rozprawach wolno używać tylko języka polskiego albo ruskiego.

Sprawozdania Wydziału krajowego i komisyi będą rozdawane członkom Sejmu w języku polskim i ruskim. Za podstawę do obrad służy sprawozdanie w języku polskim, za podstawę do uchwał tekst w języku polskim. Przy trzeciem czytaniu podane będą tekst polski i ruski pod uchwałę Izby. W razie wątpliwości tekst polski jest rozstrzygający. Niewygotowanie tekstu ruskiego do trzeciego czytania nie wstrzymuje powzięcia uchwały w języku polskim, lecz w takim razie tekst ruski powziętej uchwały złożony będzie u laski marszałkowskiej na jednem z następnych posiedzeń do przejrzenia.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia poseł Oleśnicki i stawia następującą poprawkę:

Opuścić ustęp drugi i trzeci, a zamiast tego zamieścić ustęp:

„W urzędowaniu Sejmu są języki polski i ruski równouprawnione. Przewodniczący urzęduje w języku polskim, jednak na podania, zapytania i zgłoszenia do głosu wystosowane w języku ruskim daje odpowiedź w języku ruskim.

Przy stawianiu i uzasadnianiu wniosków, wnoszeniu interpelacyj, sprawozdaniach i rozprawach wolno używać tylko języka polskiego albo ruskiego".

na wypadek zaś odrzucenia tej poprawki stawia poprawkę ewentualną:

Po ustępie trzecim dodać ustęp: „Sprawozdawcy wolno na zapytanie z Izby w języku ruskim wystosowane dać w tymże języku odpowiedź".

Izba powyższe poprawki p. Oleśnickiego oddzielnie popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca poprawkę główną p. Oleśnickiego, uchwala następnie §. 3 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi, a w oddzielnem głosowaniu odrzuca ewentualną poprawkę p. Oleśnickiego, którą Marszałek odczytuje.

Sprawozdawca czyta:

IV. Przewodnictwo obrad — Biuro i Kancelarya Sejmu.

§. 4.

Marszałek krajowy, a w razie przeszkody jego zastępca, przewodniczy obradom Sejmu krajowego (§. 4 statutu kraj., ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1). Marszałek zarządza, zapowiada, otwiera, odracza, przerywa i zamyka posiedzenie, ustanawia porządek dzienny, czuwa nad ścisłem przestrzeganiem regulaminu

sejmowego, udziela głosu, poddaje wnioski pod głosowanie, stwierdza i oznajmia wynik głosowania, czuwa nad prowadzeniem biura i kancelaryi sejmowej, przestrzega porządku w Sejmie, ma prawo każdej chwili przerwać mowcy, wezwać go do przedmiotu lub do porządku, odebrać głos (§. 48), wykluczyć posła z bieżącego posiedzenia (§ 49). Również ma prawo w razie zakłócenia porządku przerwać lub zamknąć posiedzenie, wezwać publiczność do spokojnego i przyzwoitego zachowania się, a w razie bezskutecznego napomnienia zarządzić wydalenie poszczególnych osób lub całej publiczności.

Marszałek ma prawo otwierać i przydzielać wszelkie do Sejmu wniesione pisma, a we wszystkich stosunkach na zewnątrz jest organem Sejmu W razie przeszkody oddaje Marszałek przewodnictwo obrad w ręce swego zastępcy, na którego przechodzą wówczas wszelkie prawa i obowiązki Marszałka.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Pastor i stawia następujące poprawki:

W pierwszym wierszu zamiast słów: „jego zastępca“ ma być „jego zastępcy“; w piątym wierszu wypuścić słowa: „ustanawia porządek dzienny“, a natomiast dodać alineę drugą: „Marszałek stawia porządek dzienny po wysłuchaniu przewodniczących klubów“; w dziewiątym wierszu po słowach: „przerwać mowcy“ dodać słowa: „o ile mowca na to zasługuje“; w dziesiątym wierszu po słowach: „odebrać głos“ dodać słowa: „po zapytaniu się Izby“.

Marszałek odczytuje powyższe poprawki p. ks. Pastora i poddaje je każdą oddzielnie do poparcia.

Izba żadnej poprawki p. ks. Pastora nie popiera.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Przemawia p. ks. Szponder i stawia poprawkę, aby w wierszu dziewiątym słowa: „każdej chwili“ wypuścić, a natomiast wstawić słowa: „tylko w wypadku przewidzianym w §. 9“.

Izba powyższe poprawki p. ks. Szpondra nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba uchwala §. 4 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Biuro sejmowe składa się z czterech sekretarzy, czterech kwestorów i dwunastu rewidentów, których Sejm z grona swego wybiera bezwzględną większością głosów obecnych członków na czas trwania sesyj sejmowych. Przed wyborem sekretarzy pełnią ich obowiązki prowizorycznie powołani w tym celu przez Marszałka posłowie. Jeżeli powołany wymawia się od przyjęcia prowizorycznie obowiązków sekretarza, winien uzasadnić odmowę.

Sekretarze, którzy po dwóch na każdem posiedzeniu pełnią kolejno według zarządzenia Marszałka swe czynności, obowiązani są odczytywać wpływy udzielone im w tym celu przez Marszałka, być mu pomocą przy zgłaszaniu się posłów, żądających głosu, oraz przy obliczaniu głosujących, wreszcie badają i podpisują protokół z posiedzeń sejmowych, prowadzony przez wyznaczonego w tym celu urzędnika, wreszcie układają i podpisują bieżące korespondencye sejmowe. Kwestorowie, czyli gospodarze Izby mają być pomocnymi Marszałkowi w utrzymaniu porządku w Izbie. Rewidenci, którzy mieniają się po trzech codziennie według zarządzenia Marszałka, sprawdzają wierność i dokładność stenograficznych sprawozdań z posiedzeń sejmowych (§. 83). Każdy sekretarz, kwestor i rewident może po czterech tygodniach pełnienia obowiązków lub jeżeli jest człon-

2

kiem co najmniej dwóch komisyj, zażądać uwolnienia od Marszałka. W tym wypadku zarządza Marszałek wybór uzupełniający w miejsce uwolnionego.

Izba bez rozprawy uchwala § 5 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Czuwanie nad wszystkiemi czynnościami kancelaryjnemi Sejmu, sporządzanie spisu petycyj (§. 79), zarządzanie druku wniosków, sprawozdań Komisyj sejmowych nadzór nad biurem stenografów, rozsyłanie zaproszeń członkom Komisyj i klubów sejmowych na posiedzenia, wydawanie biletów wstępu na galerye i do lóż należy pod nadzorem Marszałka do złożonej z urzędników Wydziału krajowego kancelaryi sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwala §. 6 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

V. Prawa i obowiązki posłów.

§. 7.

Posłowie są obowiązani brać udział we wszystkich obradach i pracach Sejmu. Poseł, którego wybór uznał Sejm za ważny, winien złożyć przewidziane w §. 9 statutu krajowego (ust. z dnia 26. lutego 1861 d. p. p. Nr. 1) przyrzeczenie poselskie. Jeżeli tego przyrzeczenia nie chce złożyć albo chce to uczynić pod pewnymi zastrzeżeniami i ograniczeniami, nie może być dopuszczony do dalszego udziału w czynnościach Sejmu, a tem samem traci prawo do poboru dyet.

Również obowiązany jest poseł przyjąć wybór do Komisyi, lub do jakiejkolwiek innej funkcyi w tym regulaminie przewidzianej, ma jednak prawo żądać uwolnienia od wyboru albo w wypadkach przewidzianych w §. 25, albo z ważnych i uzasadnionych powodów, o czem Sejm bez rozprawy rozstrzyga.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Stojałowski stawiając poprawkę, aby we wierszu szóstym słowa: „zastrzeżeniami i" skreślić.

Izba powyższej poprawki p. ks. Stojałowskiego nie popiera.

Przemawia p. ks. Pastor stawiając poprawkę, aby w drugim ustępie skreślić słowa: „lub do jakiejkolwiek innej funkcyi w tym regulaminie przewidzianej".

Izba powyższej poprawki p. ks. Pastora nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba uchwala §. 7 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Urlopu do dni ośmiu udziela Marszałek, który podaje to do wiadomości Sejmu.

Urlopu na czas dłuższy może tylko udzielić Sejm bez rozprawy.

W razie choroby winien poseł bezzwłocznie usprawiedliwić swą nieobecność wobec Marszałka, który podaje to do wiadomości Sejmu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 8 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Jeżeli poseł przybycie swe na Sejm ponad ośm dni przewleka, lub bez urlopu na posiedzenia Sejmu dłużej niż ośm dni nie uczęszcza, lub na nie po upływie urlopu lub po ustaniu choroby nie przybywa, natenczas Marszałek ma wezwać posła, by w przeciągu 8 dni jawił się lub nieobec-

ność swą usprawiedliwił. Jeżeli takie wezwanie jest bezskutecznem, winien Marszałek uwiadomić o tem Sejm, który ma uznać ociągającego się posła za występującego z Sejmu, poczem będzie uzupełniający wybór zarządzonym.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Wesoliński stawiając poprawkę, aby we wierszu pierwszym zamiast „ośm“ wstawić „trzy“ dni.

Izba powyższej poprawki p. ks Wesolińskiego nie popiera.

Przemawia p. ks. Pastor stawiając poprawkę, aby we wierszu szóstym po słowach „jest bezskutecznem“ dodać słowa: „co ma dotyczący poseł własnoręcznym podpisem stwierdzić“.

Izba powyższej poprawki p. ks. Pastora nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba uchwala §. 9 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

Posłowie wybrani otrzymują dyety 10 K. za każdy dzień trwania sesyi sejmowej. Pobór dyet rozpoczyna się z dniem otwarcia sesyi sejmowej, jeżeli poseł zgłosił w tym dniu swe przybycie w kancelaryi sejmowej i wpisał swe nazwisko do wyłożonej tam w tym celu listy.

W razie, jeżeli odroczenie sesyi trwa ponad 14 dni, rozpoczyna się pobór dyet po zwołaniu Sejmu z dniem, w którym poseł zgłosił w kancelaryi sejmowej swe przybycie i wpisał swe nazwisko do wyłożonej tam w tym celu listy. Przez czas urlopu ustaje pobór dyet z dniem udzielenia urlopu. Rozpoczyna się zaś na nowo z dniem, w którym poseł zgłosił swe przybycie.

Pobór dyet ustaje też w razie nieobecności posła bez urlopu.

Dyety wypłacane być mają w czasie przez Marszałka oznaczonym. Posłom nie wolno zrzec się prawa poboru dyet.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kramarczyk stawiając następujące poprawki: we wierszu pierwszym zamiast słów: „w kwocie 10 K“ wstawić słowa „w kwocie 20 K“, a w ostatnim wierszu słowo „nie“ skreślić.

Izba powyższych poprawek p. Kramarczyka w oddzielem głosowaniu nie popiera.

Przemawia p. ks. Stojałowski i stawia poprawkę, aby na końcu drugiego ustępu po słowach „swe przybycie“ dodać następujące zdanie:

„Nieobecność na posiedzeniu Sejmu z powodu choroby stwierdzonej po przybyciu na sesyę sejmową nie pozbawia prawa poboru dyet“.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Stojałowskiego popiera.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Urbański Mieczysław.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia p. ks. Pastor.

Przemawia p. ks. Wesoliński stawiając poprawkę, aby we wierszu pierwszym po słowach „posłowie“ opuścić słowo wybrani — i zamiast „10 K“ — wstawić „15 K“.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Wesolińskiego popiera.

Przemawia p. Kozłowski.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Przemawia p. ks. Pastor.

Przemawia p. Maryewski.

Przemawia p. Huryk.

Na wniosek p. Pinińskiego Izba bez rozprawy uchwala zamknięcie rozprawy,

a Marszałek oznajmia, iż do głosu są zapisani pp. Szmigielski i Stapiński.

Przemawia p. Szmigielski.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na poprawkę p. ks. Stojałowskiego.

Przemawia w sprawie formalnej p. ks. Wesoliński i cofa swoją poprawkę.

Izba uchwala §. 10 zgodnie z wnioskiem komisyi wraz z poprawką p. ks. Stojałowskiego przyjętą przez sprawozdawcę którą Marszałek odczytuje.

§. 11.

Posłowie wybrani pobierają wynagrodzenie na pokrycie kosztów podróży od miejsca wyboru ordynacyą wyborczą ustanowionego do Lwowa, względnie do miejsca, gdzie Sejm najwyższem postanowieniem jest zwołany (§. 8 statutu kraj. ust. z dnia 26. lutego 1861 d. p. p. Nr. 1), i z powrotem w wysokości 20 h. za kilometr.

Posłowie stale we Lwowie zamieszkali nie pobierają tego wynagrodzenia, choćby ich miejsce wyboru znajdowało się poza Lwowem.

Wynagrodzenie na pokrycie kosztów podróży asygnuje się z początkiem i końcem każdej sesyi sejmowej, ewentualnie z początkiem i końcem odroczenia sesyi sejmowej, o ile odroczenie trwa ponad 14 dni.

Marszalek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Wesoliński i stawia przy tym paragrafie następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki Rząd, by posłom sejmowym udzielił rocznych kart kolejowych na tych samych warunkach, jak posłom do Parlamentu, przynajmniej w obrębie kraju.

Marszałek oznajmia, iż powyższą rezolucyę podda pod głosowanie wraz z innemi rezolucyami po uchwaleniu całego regulaminu.

Przemawia p. ks. Stojałowski i stawia poprawkę, aby w ostatnim ustępie słowa „o ile odroczenie trwa ponad 14 dni“ opuścić.

Izba powyższej poprawki p. ks. Stojałowskiego nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba uchwala §. 11 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VI. Przedmioty obrad sejmowych.

§. 12.

Przedmiotami obrad Sejmu są:

1. przedłożenia rządowe wniesione za pośrednictwem Marszałka (§. 13);

2. przedłożenia Wydziału krajowego (§§. 14—18) lub Komisyj sejmowych;

3. samoistne wnioski posłów (§§. 19 do 21).

Wnioski dotyczące spraw nienależących do zakresu działania Sejmu, usuwa Marszałek z pod obrad (§. 35 statutu kraj. ust. z dn. 26. lutego 1861 d. p. p. Nr. 1).

Przedłożenia rządu, Wydziału krajowego lub Komisyj sejmowych, oraz wnioski samoistne posłów przez Sejm odrzucone, nie mogą być ponawiane na tej samej sesyi sejmowej.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Wilczkiewicz stawiając poprawkę, aby ostatni ustęp §. 12. skreślić.

Izba poprawki p. ks. Wilczkiewicza nie popiera.

Przemawia p. Piniński.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę, Izba uchwala §. 12. wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 13

Przedłożenia rządowe nie wymagają poparcia i nie mogą być odrzucone bez poprzedniego odesłania do Komisyi sejmowej lub do Wydziału krajowego.

Marszałek zarządza wydrukowanie i rozdzielenie między posłów wręczonego mu przedłożenia rządowego. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego winien Marszałek umieścić na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Przy pierwszem czytaniu przedłożenia rządowego Sejm bez czytania i bez rozprawy co do rzeczy samej uchwali, do jakiej komisyi, albo do Wydziału krajowego przedłożenie to ma być odesłanem. Jeżeli Sejm takiej uchwały nie poweźmie, przekaże Marszałek przedłożenie rządowe albo Wydziałowi krajowemu, albo jednej z Komisyi sejmowych według własnego uznania.

Sprawozdania Komisyi o przedłożeniach rządowych mają pierwszeństwo przed wszelkimi innymi przedmiotami, nad którymi rozprawa nie jest jeszcze rozpoczętą.

Izba bez rozprawy uchwala §. 13 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Przedłożenia Wydziału krajowego nie wymagają poparcia.

Izba bez rozprawy uchwala §. 14 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 15

Przedłożenia Wydziału krajowego mniejszej wagi, a odnoszące się do administracyjnego zakresu działania Reprezentacyi krajowej, może Sejm załatwić bez poprzedniego wydrukowania ich i rozdania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 15 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 16.

Przedłożenia Wydziału krajowego z wyjątkiem preliminarza budżetu funduszu krajowego, mogą za uchwałą Sejmu powziętą zwykłą większością obecnych powziętą zwykłą większością obecnych posłów być dopuszczone do drugiego czytania bez odsyłania do Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 16 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 17.

Przedłożenia Wydziału krajowego nie mogą być odrzucone bez poprzedniego odesłania ich do Komisyi.

Przy pierwszem czytaniu przedłożenia Wydziału kraj. Sejm bez czytania i bez rozprawy co do rzeczy samej uchwali, do jakiej Komisyi przedłożenie to ma być odesłanem. Jeżeli Sejm takiej uchwały nie poweźmie, przekaże Marszałek według własnego uznania przedłożenie Wydziału krajowego jednej z istniejących Komisyj sejmowych.

Postanowienia niniejsze nie dotyczą przedłożeń Wydziału kraj., które objęte są postanowieniami §. 15, tudzież tych, do których zastosowano przepisy § 16 reg.

Izba bez rozprawy uchwala §. 17. zgodnie z wnioskiem komisyi:

Sprawozdawca czyta:

§. 18.

Przedłożenie Wydziału krajowego z projektem uchwały finansowej i prelimi-

narzem budżetu funduszu krajowego, do którego stosują się także postanowienia §§. 14 i 17 niniejszego regulaminu, musi być odesłane do Komisyi budżetowej.

Komisyi budżetowej wyznacza się termin 4 tygodni, licząc od dnia przekazania jej przez Sejm preliminarza budżetu funduszu krajowego, do przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie. Jeżeli po przekazaniu Komisyi budżetowej przedłożenia Wydziału kraj. z preliminarzem budżetu funduszu krajowego nastąpi odroczenie Sejmu na dłużej niż 14 dni, wówczas czas odroczenia Sejmu przerywa powyższy termin 4 tygodniowy.

Jeżeli Komisya budżetowa nie przedłoży w ciągu powyższego terminu swego sprawozdania, Marszałek umieszcza na porządku dziennym obrad Sejmu drugie czytanie preliminarza budżetu funduszu krajowego. Za podstawę obrad służy w tym wypadku przedłożenie Wydziału krajowego co do wszystkich tych rubryk wydatków i dochodów, których Komisya budżetowa nie załatwiła i swych wniosków nie przedłożyła w czasie właściwym Marszałkowi (§. 38).

Rozprawa ogólna nad sprawozdaniem o preliminarzu budżetu funduszu krajowego musi być przeprowadzona nad całością przedmiotu.

Z reguły odbywa się rozprawa ogólna nad poszczególnemi rubrykami wydatków i dochodów. Jednak Marszałek może według własnego uznania lub wskutek powziętej na podstawie wniosku popartego przez 15 posłów bez rozprawy uchwały Sejmu zarządzić łączną rozprawę ogólną nad kilkoma rubrykami dochodów i wydatków.

W rozprawie szczegółowej służy Marszałkowi prawo poddawania pod uchwałę Sejmu albo poszczególnych pozycyj wydatków i dochodów, albo łącznie całego szeregu lub wszystkich pozycyj z wyjątkiem takich, do których zgłoszono odmienne wnioski.

Budżetowa rozprawa ogólna i szczegółowa wraz z uchwałą finansową może trwać najdłużej pięć dni na posiedzeniach trwających conajmniej po pięć godzin.

Sejm może jednak na wniosek poparty przez 15 posłów bez rozprawy uchwalić przedłużenie tego terminu.

Ostatniego dnia rozprawy po upływie pięciogodzinnego posiedzenia, ogłosi Marszałek rozprawę budżetową za skończoną i urządza głosowanie bez rozprawy nad nieuchwalonemi do tego czasu rubrykami dochodów i wydatków, oraz nad uchwałą finansową.

Zgłoszone poprawki, względnie wnioski mniejszości podda Marszałek pod głosowanie bez dyskusyi przed odnośnymi wnioskami Komisyi budżetowej względnie Wydziału krajowego. Jednak Sejm może na wniosek poparty przez 15 posłów bez rozprawy uchwalić, aby po ogłoszeniu za skończoną rozprawę budżetową, przystąpiono do głosowania w całości (en bloc) nad wszystkiemi do tego czasu nieuchwalonemi rubrykami dochodów i wydatków, oraz nad uchwałą finansową.

W takim wypadku odpadają zgłoszone wnioski odmienne z wyjątkiem ewentualnych poprawek sprawozdawcy co do uchwały finansowej.

Zastosowanie powyższych przepisów jest dopuszczalne także dla załatwienia prowizoryum budżetowego, przyczem wyznacza się dwa pięciogodzinne posiedzenia.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące poprawki:

a) w ustępie siódmym we wierszu drugim i trzecim opuścić słowa „pięć dni na posiedzeniach trwających co najmniej po pięć godzin", a zamiast nich umieścić słowa: „ośm dni na posiedzeniach co najmniej pięć godzin trwać mających, z których ostatnie może Marszałek przeznaczyć na ustawę finansową";

b) w ostatnim ustępie zamiast słów „dwa pięciogodzinne posiedzenia“, umieścić słowa „trzy co najmniej pięciogodzinne posiedzenia“.

Izba powyższe poprawki p. Oleśnickiego każdą oddzielnie popiera.

Przemawia p. ks. Szponder stawiając poprawkę, aby ustęp 7, 8 i 9 zupełnie opuścić.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Szpondra popiera.

Przemawia p. ks. Wesoliński stawiając poprawki, aby w ustępie piątym po słowach „Marszałek może“ opuścić słowa „według własnego uznania lub“ i w tym samym ustępie zamiast słów „przez 15 posłów“ wstawić słowa „większością Izby“.

Wskutek zwrócenia uwagi przez Marszałka na sprzeczności, zachodzące w powyższych poprawkach, p. ks. Wesoliński cofa swoją drugą poprawkę, a pierwszą modyfikuje w ten sposób, że ma pozostać „Marszałek winien wskutek powziętej itd.“.

Izba powyższej poprawki p. ks. Wesolińskiego nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i imieniem komisyi zgadza się na poprawki p. Oleśnickiego.

Izba uchwala §. 18 zgodnie z wnioskiem komisyi z wyłączeniem na razie ustępów 7, 8 i 9, których opuszczenia żądał w swej poprawce p. ks. Szponder, a z uwzględnieniem odczytanej przez Marszałka poprawki p. Oleśnickiego postawionej do ostatniego ustępu, przyjętej przez sprawozdawcę. Następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala Izba ustęp 7, 8 i 9 zgodnie z wnioskiem komisyi, z uwzględnieniem przyjętej przez sprawozdawcę poprawki p. Oleśnickiego, postawionej do ustępu 7, którą Marszałek odczytał

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczór.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 10 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 10. października 1907.

Początek o godzinie 7 minut 20 wieczorem.

Marszałek skonstatowawszy dostateczną liczbę posłów, otwiera napowrót odroczone posiedzenie.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem regulaminu sejmowego.

Sprawozdawca p. Laskowski czyta:

§. 19.

Każdy poseł ma prawo stawiać samoistne wnioski. Samoistne wnioski posłów nie odnoszące się do przedłożenia rządowego, Wydziału krajowego lub komisyjnego, muszą mieć formułkę wstępną: „Sejm raczy uchwalić“, mogą zawierać krótkie uzasadnienie, oraz życzenie wnioskodawcy co do formalnego traktowania.

Wnioski takie muszą być oddane Marszałkowi na piśmie.

Wnioski oddane najpóźniej w godzinę przed rozpoczęciem posiedzenia, będą na tem samem posiedzeniu odczytane. Wnioski oddane zaś w ciągu posiedzenia mają być odczytane na następnem posiedzeniu.

Odczytanie wniosku samoistnego ma się ograniczyć do odczytania samego wniosku i nazwiska wnioskodawcy z pominięciem odczytywania uzasadnienia i ewentualnych załączników wniosku. Odczytanie wniosku w całości nastąpić może tylko wówczas, jeżeli Marszałek uzna to za stosowne.

Każdy wniosek musi być zaopatrzony podpisem przynajmniej 15 posłów, wlicza-

jąc w to wnioskodawcę. W przeciwnym razie stawia Marszałek po odczytaniu wniosku pytanie co do poparcia.

Wniosek uważa się za poparty, gdy 15 posłów oznajmi w sposób przez Marszałka oznaczony, że wniosek ten popiera. Wniosek niepoparty dostatecznie uważa się za odrzucony.

Wnioski odczytane i dostatecznie poparte mają bezzwłocznie być oddane do druku.

Marszalek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kuryłowicz i stawia poprawkę, aby czwarty ustęp skreślić, a na wypadek odrzucenia tej poprawki stawia ewentualną poprawkę, aby na końcu czwartego ustępu dodać słowa: „lub gdy zażąda tego 15 posłów“.

Izba oddzielnie popiera powyższe poprawki p. Kuryłowicza, które Marszałek odczytuje.

Przemawia p. ks. Szponder stawiając poprawkę, aby w ustępie trzecim opuścić słowa „najpóźniej w godzinę“.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Szpondra popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala pierwsze dwa ustępy §. 19 zgodnie z wnioskiem komisyi, uchwala następnie ustęp trzeci §. 19 zgodnie z wnioskiem komisyi z wyłączeniem słów „najpóźniej w godzinę“, których opuszczenia domagał się w swojej poprawce p. ks. Szponder, a oddzielnie słowa te „najpóźniej w godzinę“ odrzuca. Izba uchwala ustęp czwarty §. 19 zgodnie z wnioskiem komisyi i oddzielnie odrzuca ewentualną poprawkę p. Kuryłowicza. Wkońcu uchwala Izba resztę §. 19 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 20.

Przy pierwszem czytaniu samoistnego wniosku, które następuje po rozdaniu w Sejmie druku wniosku i umieszczeniu przez Marszałka na porządku dziennym, zabiera głos albo wnioskodawca, albo jeden z popierających wniosek, celem uzasadnienia wniosku, poczem Sejm bez rozprawy w rzeczy głównej uchwala, czy wniosek ten ma być odesłanym do Komisyj, albo do Wydziału krajowego.

Jeżeli Sejm nie oświadczy się za takiem odesłaniem, uważa się wniosek za odrzucony.

Izba bez rozprawy uchwala §. 20 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 21.

Przed uchwałą zarządzającą przygotowawcze rozpoznanie wniosku samoistnego (§. 20) wolno wnioskodawcy cofnąć swój wniosek. Jeżeli cofnięcie później nastąpi, rozprawa nad wnioskiem ma być prowadzoną, skoro cofnięty wniosek podjęty będzie z przyzwoleniem Sejmu przez innego posła.

Izba bez rozprawy uchwalą §. 21 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VII. Przygotowanie przedmiotów obrad Sejmu.

§. 22.

Celem przygotowania przedmiotów obrad Sejmu, ustanawia Sejm komisye:

a) stałe dla pewnych rodzajów spraw na czas seryi sejmowej;

b) specyalne dla poszczególnych spraw.

Komisye mają się składać z 25, 21, 15 lub 9 posłów. Sejm ustanawia uchwałą powziętą zwykłą większością obecnych posłów, jakie mają być wybrane Komisye

i oznacza ilość członków (25, 21, 15, 9) każdej komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 22 wraz z nagłówkiem. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 23.

Sejm może uchwałą powziętą zwykłą większością obecnych posłów przekazać każdy przedmiot obrad Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania w ciągu trwania sesyi Sejmu.

W takim razie uważa się Wydział krajowy jako specyalną Komisyę.

Izba bez rozprawy uchwala §. 23 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 24.

Każda Komisya wybiera pod przewodnictwem członka najstarszego wiekiem swego przewodniczącego i jednego lub więcej zastępców, oraz jednego lub kilku sekretarzy.

Wynik ukonstytuowania się Komisyi należy podać na ręce Marszałka do wiadomości Sejmu.

Przewodniczący Komisyi, względnie jego zastępca, zwołuje posiedzenia Komisyi, przewodniczy obradom, otwiera je i zamyka.

Izba bez rozprawy uchwala §. 24 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 25.

Poseł do Komisyi wybrany obowiązany jest przyjąć wybór i uczęszczać regularnie na posiedzenin Komisyi.

Członkowie Wydziału krajowego, jako też posłowie do dwóch Komisyi już wybrani mają prawo nie przyjąc dalszego wyboru.

Jeżeli poseł nie był obecny na trzech po sobie następujących posiedzeniach, lub wogóle bez dostatecznego usprawiedliwienia nieregularnie uczęszcza na posiedzenia Komisyi, przewodniczący Komisyi obowiązany jest zawiadomić o tem Marszałka. W takim razie służy Marszałkowi prawo albo wezwać takiego członka Komisyi, by regularnie na jej posiedzenia uczęszczał, albo uznać mandat takiego posła do Komisyi za wygasły i zarządzić uzupełniający wybór do Komisyi w odpowiednim czasie z podaniem motywów takiego uzupełniającego wyboru. Jeżeli członek Komisyi utrzymał dłuższy urlop, ma Marszałek na żądanie przewodniczącego Komisyi zarządzić uzupełniający wybór do Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 25 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 26.

Do powzięcia uchwał w komisyi wymaganą jest obecność więcej niż połowy członków Komisyi. Uchwały Komisyi zapadają bezwzględną większością obecnych członków Komisyi. Przewodniczący nie głosuje, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

Komisya może każdego czasu zmienić swe uchwały, dopóki jej przedłożenie nie weszło do Sejmu, jednak za uchwałą Komisyi zmieniającą pierwotną uchwałę musi się oświadczyć przynajmniej taka sama ilość głosów członków komisyi, jaką był przyjęty wniosek pierwotny.

Przedłożenie Komisyi, rozdane w Izbie, może być cofniętem tylko na wniosek Komisyi za uchwałą Sejmu powziętą zwykłą większością obecnych posłów bez rozprawy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 26 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 27.

Komisya wybiera z grona swego sprawozdawcę, który wynik jej obrad przedstawia Sejmowi i zastępuje uchwały większości Komisyi.

Jeżeli mniejszość Komisyi, złożona przynajmniej z trzech członków Komisyi, chce odmienne swe zdanie przedłożyć Sejmowi, wówczas obowiązaną jest wybrać osobnego sprawozdawcę, przedłożyć osobne sprawozdanie na piśmie i wręczyć je przewodniczącemu Komisyi w czasie właściwym tak, by ono do przedłożenia większości Komisyi mogło być dołączone.

Izba bez rozprawy uchwala §. 27 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 28.

Każde sprawozdanie Komisyi musi być podpisane przez przewodniczącego, względnie tegoż zastępcę i sprawozdawcę, który wręczyć je ma kancelaryi sejmowej celem przedłożenia Marszałkowi.

Sprawozdanie mniejszości Komisyi musi być podpisane przez przewodniczącego Komisyi i sprawozdawcę mniejszości.

Marszałek zarządza druk sprawozdań komisyjnych i rozdanie ich między posłów.

Sprawozdania Komisyi w przedmiotach mniejszej wagi i nieobciążające budżetu może Marszałek przeznaczyć do drugiego czytania bez drukowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 28 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 29.

W sprawie projektu ustawy lub uchwały znacznej objętości lub doniosłości Sejm może na wniosek poselski bez rozprawy powziąć zwykłą większością obecnych posłów uchwałę polecającą Komisyi, aby przedwstępnie o zasadach projektu takiego przedłożyła oddzielnie sprawozdanie. — Komisyi wolno wnieść sprawozdanie przedwstępne i bez osobnego polecenia Sejmu.

W obu wypadkach przedwstępne sprawozdanie Komisyi traktowane być ma jak zwykłe przedłożenie komisyjne.

Izba bez rozprawy uchwala §. 29 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 30.

Na posiedzeniach Komisyj mogą posłowie, którzy nie należą do Komisyj, być obecnymi, bez prawa zabierania głosu.

Komisye mogą jednak uchwalić zwykłą większością obecnych członków, że obrady i uchwały Komisyi uznano za tajne.

Izba bez rozprawy uchwala §. 30 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 31.

Komisye mają prawo zapraszać na posiedzenie nienależących do ich grona posłów z głosem doradczym.

Uchwała Komisyi w tym wypadku zapada zwykłą większością obecnych członków Komisyi.

Komisye mają także prawo zapraszać na swe posiedzenia reprezentantów władz rządowych w celu udzielenia potrzebnych wyjaśnień i informacyj.

Uchwała w tym kierunku zapada zwykłą większością obecnych członków Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 31 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 32.

Marszałkowi służy prawo być obecnym na posiedzeniach każdej Komisyi i brać udział w rozprawach komisyjnych, nie ma jednak prawa głosowania

Izba bez rozprawy uchwala §. 32 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 33.

Członkom Wydziału krajowego służy prawo brania udziału w obradach Komisyj. Członkowie Wydziału krajowego mogą wprowadzać na posiedzenia Komisyj urzędników Wydziału krajowego dla udzielania wyjaśnień, ale winni o tem zawiadomić poprzednio przewodniczącego Komisyi.

Na zaproszenie przewodniczącego Komisyi są członkowie Wydziału krajowego względnie urzędnicy Wydziału krajowego obowiązani być na posiedzeniach Komisyi i udzielać potrzebnych wyjaśnień i informacyj.

Izba bez rozprawy uchwala §. 33 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 34.

Z obrad Komisyi ma być spisywany zwięzły protokół. Protokół spisuje sekretarz Komisyi, a w razie jego nieobecności członek Komisyi przez przewodniczącego do spisywania protokołu upoważniony.

Po przyjęciu protokołu przez Komisyę, winien go przewodniczący i sekretarz Komisyi podpisać i złożyć w kancelaryi sejmowej.

W protokole posiedzenia Komisyi należy wymienić obecnych i nieobecnych jej członków, z podaniem ewentualnego usprawiedliwienia nieobecności, przedłożone wnioski i zapadłe uchwały Komisyi.

Protokół posiedzenia Komisyi może także zawierać cały przebieg obrad w dokładnem streszczeniu, jeżeli Komisya tak postanowi zwykłą większością obecnych członków Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 34 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 35.

Jeżeli podczas obrad w Komisyi nad przedmiotem przekazanym jej uchwałą Sejmu oddany został do laski marszałkowskiej wniosek na piśmie, poparty przez 15 posłów, zostający w związku z przedmiotem, wówczas wniosek taki odsyła Marszałek Komisyi, jeżeli Komisya obrad nad tym przedmiotem jeszcze nie ukończyła.

Wnioski zaś wniesione już po ukończeniu obrad w Komisyi, będą przedmiotem rozprawy przy drugiem czytaniu sprawozdania Komisyi o przedmiocie (wniosku) głównym. Sejm jednakże ma prawo odesłać takie wnioski do Komisyi i zawiesić rozprawę nad całą sprawą aż do przedłożenia powtórnego sprawozdania Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 35 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VIII. Przebieg obrad w Sejmie.

§. 36.

Marszałek otwiera posiedzenie, podaje do wiadomości udzielone we własnym zakresie działania urlopy, poddaje pod uchwałę Sejmu prośby o udzielenie urlopu zarządza odczytanie petycyj, wniosków i interpelacyj po myśli §§. 19, 78, 83 regulaminu, lub zawiadamia Sejm, że zarządzi odczytanie tych wpływów na końcu posiedzenia, podaje ewentualnie przedłożone wnioski do poparcia, zawiadamia o przedłożeniach rządowych, pismach władz i t. p., oznajmiając, czy i co w tych sprawach już zarządzono.

*

Po załatwieniu tych czynności przystępuje Sejm do właściwego porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala §. 36 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

- Sprawozdawca czyta:

§. 37.

Obecność posłów w komplecie koniecznym w myśl §. 38 st. kr. (ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1) do powzięcia ważnych uchwał, wymaganą jest tylko przy głosowaniu i wyborach.

Jeżeli okaże się brak przepisanego kompletu do głosowania lub wyboru, zarządza Marszałek zamknięcie posiedzenia lub je przerywa na pewien oznaczony czas.

Do powzięcia uchwały w sprawie zmiany statutu kr. i sejmowej ordynacyi wyborczej potrzebną jest obecność kwalifikowanej większości, w tych ustawach oznaczonej.

Izba bez rozprawy uchwala §. 37 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§ 38.

Porządek dzienny oznacza Marszałek i podaje go do wiadomości Sejmu w czasie i w sposób, jaki uzna za stosowny, zazwyczaj ogłasza go przed zamknięciem poprzedniego posiedzenia.

Marszałek oznacza też z zachowaniem przepisów §. 13 regulaminu, które przedmioty i w jakim porządku mają wejść pod obrady Sejmu.

Drukowane sprawozdania Komisyi mogą być umieszczone na porządku dziennym do drugiegio czytania dopiero po upływie 24 godzin po ich rozdaniu między posłów.

Marszałek oznacza i podaje do wiadomości Sejmu dzień i godzinę następnego posiedzenia. O wniosku żądającym wyznaczenia dla następnego posiedzenia innego dnia lub godziny, popartym przez 15 posłów, rozstrzyga Sejm bez rozprawy, jeżeli go Marszałek nie uwzględnił.

Jeżeli się okaże, że Sejm nie może z braku kompletu powziąć o tym wniosku uchwały, oznacza Marszałek według własnego uznania dzień i godzinę następnego posiedzenia.

Ogłoszenie porządku dziennego ma być przybite w sali obrad i w salach komisyjnych Sejmu.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Skołyszewski i stawia poprawkę, aby po ustępie trzecim dodać ustęp:

„Jeżeli sprawozdanie tyczy się ustaw obejmujących co najmniej 40 paragrafów, albo ustaw wymagających do uchwalenia kwalifikowanej większości głosów — może drugie czytanie rozpocząć się dopiero po upływie trzech dni po rozdaniu ich posłom“.

Izba powyższą poprawkę p. Skołyszewskiego popiera.

Przemawia p. Kramarczyk i stawia poprawkę, aby ustęp drugi skreślić, a natomiast wstawić następujący ustęp: „Układanie porządku dziennego należy do Marszałka, jednakże sprawozdania z komisyi mają przychodzić na porządek dzienny w tym porządku, w jakim wpłynęły do Kancelaryi sejmowej.

Izba powyższej poprawki p. Kramarczyka nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i imieniem komisyi przyjmuje poprawkę p. Skołyszewskiego.

Izba uchwala §. 38 zgodnie z wnioskiem komisyi z uwzględnieniem poprawki p. Skołyszewskiego, przyjętej przez sprawozdawcę, którą Marszałek odczytuje.

Sprawozdawca czyta:

§. 39.

Posłowie, którzy chcą mówić o przedmiocie umieszczonym na porządku dziennym, mogą u Marszałka, względnie u sekretarza, którego Marszałek do prowadzenia listy mowców przeznaczył, zapisać się do głosu w dniu, w którym na porządku dziennym przedmiot jest umieszczony.

Poseł zapisujący się do głosu winien oświadczyć Marszałkowi, względnie sekretarzowi, czy „za“ wnioskiem, czy „przeciw“ wnioskowi mówić chce. Mowcy tym sposobem zapisani mają pierwszeństwo przed innymi.

Marszałek zarządza przed rozpoczęciem rozpraw odczytanie listy mowców.

Rozprawa rozpoczyna się od głosu sprawozdawcy (ewentualnie sprawozdawcy większości i mniejszości Komisyi), następnie Marszałek udziela mowcom głosu w tym porządku, w jakim się zapisali, rozpoczynając od mowcy „przeciw“ wnioskowi zapisanego, potem daje głos mowcy „za“ wnioskiem i tak dalej na przemianę; kończy zaś rozprawę sprawozdawca (ewentualnie sprawozdawca większości i mniejszości Komisyi).

Mowca, na którego przyszła kolej mówienia, może głos swój odstąpić innemu posłowi już zapisanemu do głosu, wszakże nie takiemu, który już dwa razy w tym samym przedmiocie przemawiał; może również z innym mowcą głos swój zamienić. Jeżeli zaś mowca, na którego kolej przyszła, nie jest obecny, traci głos.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 39 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 40.

Po wyczerpaniu listy mowców zapisanych Marszałek udziela głosu w porządku §. 39 przepisanym innym posłom, żądającym jeszcze głosu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 40 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 41.

Przewodniczący chcąc jako mowca głos zabierać, opuszcza krzesło marszałkowskie, które dopiero po zupełnem załatwieniu przedmiotu znowu zająć może.

Przewodniczący, któryby przemawiał jako poseł w ogólnej rozprawie, lub też w rozprawie szczegółowej nad preliminarzem budżetu funduszu krajowego, może po ukończeniu rozprawy ogólnej, względnie szczegółowej nad danym przedmiotem objąć napowrót przewodnictwo obrad.

Izba bez rozprawy uchwala §. 41 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 42.

Sprawozdawcy Komisyj obowiązani są przemawiać z mownicy. Innym posłom wolno przemawiać ze swoich miejsc albo z mownicy. Mowca przemawiający z mownicy zwrócony być ma ku Izbie, z miejsca mówiący, ku Marszałkowi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 42 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 43.

Żadnej mowy nie wolno czytać.

Tylko przedłożenia rządowe, Wydziału krajowego i Komisyi, nie mniej odpowiedzi na interpelacye, mogą czytać sprawozdawcy.

Mowca może odczytać akta i dokumenty, na których wywód opiera, jeżeli na to pozwoli Marszałek.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kramarczyk, stawiając następującą poprawkę jako dodatek na końcu drugiego ustępu:

„a do innych przemówień wolno używać tylko notatek i zapisków“.

Izba powyższą poprawkę p. Kramarczyka popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 43 zgodnie z wnioskiem komisyi, a następnie oddzielnie uchwala poprawkę p. Kramarczyka, którą Marszałek odczytuje.

Sprawozdawca czyta:

§. 44.

Żadnemu mowcy w tej samej rozprawie ogólnej i tej samej rozprawie szczegółowej nad tym samym wnioskiem nie wolno przemawiać więcej niż dwa razy, wyjąwszy w sprawie osobistej, faktycznego sprostowania i co do regulaminu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 44 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 45.

Namiestnik, tegoż zastępca lub delegowani przez niego komisarze mają prawo być na posiedzeniach Sejmu i zabierać głos, ile razy tego zażądają. Wolno im też odczytywać przedłożenia, wywody, akta i dokumenty, z przedmiotem w związku będące.

Izba bez rozprawy uchwala § 45 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 46.

Gdyby przy rozprawach potrzebna lub pożądana była obecność zastępcy władz rządowych, winien Marszałek krajowy zwrócić się w tej mierze do przełożonych władz krajowych (§. 37 st. ust. z dn. 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Izba bez rozprawy uchwala §. 46 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 47.

W sprawach należących do zakresu działania Wydziału krajowego służą członkom Wydziału te same prawa, jakie w §. 45 reg. przyznane są reprezentantom rządu.

W sprawach innych przedłożonych Sejmowi przez Wydział krajowy, może sprawozdawca Wydziału w każdym stanie rozprawy zabierać głos i dawać objaśnienia.

Izba bez rozprawy uchwala §. 47 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 48.

Mowcę, zbaczającego od rzeczy, Marszałek napomina wezwaniem „do rzeczy“, po powtórnem bezskutecznem napomnieniu „do rzeczy“ może Marszałek odebrać głos mowcy.

Sejm wszakże na żądanie przynajmniej 15 członków uchwalić może bez rozprawy, aby mowca dalej przemawiał. Wycieczki osobiste, przeszkadzania obradom lub nieprzyzwoite i uwłaczające godności Izby wyrażenia pociągają za sobą wezwanie do „porządku“.

Po powtórnem wezwaniu „do porządku“ może Marszałek odebrać mowcy głos; mowca ma natychmiast przestać mówić, może wszakże w celu wytłumaczenia się żądać głosu.

Każdy z posłów może od Marszałka żądać, aby wezwał mowcę „do rzeczy“ lub „do porządku“.

O żądaniu takiem rozstrzyga Marszałek bez odwołania się do Sejmu.

Gdyby Marszałek uznał tego potrzebę, aby wezwanie „do porządku“ w protokole obrad było umieszczonem, wtedy zapytuje Sejm, który w tym względzie bez rozprawy uchwala.

Izba bez rozprawy uchwala §. 48 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 49.

Jeżeli poseł rozmyślnie zakłóca porządek obrad, natenczas po wyczerpaniu środków dyscyplinarnych w §. 48 wymienionych może Marszałek wykluczyć go z bieżącego posiedzenia Sejmu.

Również może Marszałek wykluczyć z bieżącego posiedzenia Sejmu posła, który w Izbie dopuścił się obelg lub gwałtownych czynów powadze Sejmu ubliżających.

Wykluczony poseł winien natychmiast opuścić salę obrad, i jak długo trwa wykluczenie, nie ma wstępu do gmachu sejmowego, oraz traci prawo do poboru dyet.

Bezpośrednio po posiedzeniu, na którem nastąpiło wykluczenie, zwoła Marszałek Komisyę dyscyplinarną, która może orzec przedłużenie wykluczenia, aż do czterech następnych posiedzeń.

Komisya dyscyplinarna wybierana będzie na początku każdej sesyi sejmowej i składać się ma z Marszałka jako przewodniczącego, oraz z sześciu członków, którzy wybrani będą przez Sejm w podobny sposób jak członkowie Wydziału krajowego bezwzgledną większością głosów.

Odroczenie lub zamknięcie sesyi sejmowej uchyla skutki wykluczenia.

Izba bez rozprawy uchwala §. 49 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 50.

Jeżeli poseł kogoś, kto nie ma prawa brać udziału w obradach Sejmu, obwinia w Sejmie czy to ustnie, czy pisemnie o czyn karygodny, albo podnosi twierdzenia, które ubliżają jego życiu prywatnemu lub rodzinnemu, to zaczepionemu służy prawo wniesienia na ręce Marszałka pisemnego zażalenia. Zażalenie takie musi być Marszałkowi doręczone w przeciągu 14 dni od dnia, w którym nastąpiło w Sejmie obwinienie. — Marszałek takie zażalenie wniesione w czasie należytym przekazuje komisyi dyscyplinarnej. Komisya taka w komplecie przynajmniej 4 członków wliczając Przewodniczącego, rozstrzyga zwykłą większością obecnych członków. Marszałek głosuje w razie równości głosów. Komisya może przesłuchać obwiniającego i zaczepionego i w ogóle sprawdzić naprowadzone okoliczności, poczem może odrzucić zażalenie bez przedkładania Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdania. Komisya może też uznać za stosowne złożyć Sejmowi sprawozdanie, a wniosek jej może opiewać albo o przejście do porządku dziennego nad zażaleniem z przytoczeniem powodów lub bez tego, albo o udzielenie posłowi napomnienia.

W tym ostatnim wypadku może Komisya przedłożyć Sejmowi wniosek dodatkowy o wykluczenie posła do 5 dni ze Sejmu z odebraniem dyet.

Do wniosku Komisyi może prócz jej sprawozdawcy otrzymać w Sejmie głos tylko poseł, przeciw któremu wniesiono zażalenie i to najwięcej dwa razy. Sejm ma wniosek Komisyi bez zmian albo uchwalić albo odrzucić.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia wniosek o skreślenie całego §. 50.

Izba powyższą poprawkę p. Oleśnickiego popiera.

Przemawia p. Piniński godząc się na opuszczenie § 50, lecz stawiając zarazem następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod bliższą rozwagę kwestyę

sformułowania zasady §. 50 projektu regulaminu i sprawozdanie w tej sprawie Sejmowi przedłożył.

Marszałek oznajmia, iż rezolucyę tę podda pod głosowanie po uchwaleniu, względnie załatwieniu regulaminu.

Przemawia p. ks. Pastor i stawia poprawkę o zastąpienie czterech pierwszych wierszy §. 50 do słów „lub rodzinnemu“ następującym ustępem:

„Jeżeli poseł podnosi twierdzenia, które ubliżają życiu prywatnemu lub rodzinnemu osoby niemającej prawa brać udziału w obradach Sejmu.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Pastora popiera.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. ks. Bohaczewski.

Przemawia p. ks. Stojałowski, stawiając poprawkę, aby pierwszych trzy wierszy §. 50 od słów „Jeżeli poseł“ do słów: „podnosi twierdzenia“ zastąpić następującym ustępem:

Jeżeli poseł przeciw komuś, kto nie ma prawa brać udziału w obradach Sejmu, podnosi twierdzenie itd.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Stojałowskiego popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, iż podda najpierw pod głosowanie §. 50 według wniosku komisyi z opuszczeniem pierwszych czterech wierszy, co do których jest poprawka p. ks. Pastora. W razie uchwalenia wniosku komisyi podda następnie pod głosowanie poprawkę p. ks. Pastora; gdyby poprawkę Izba odrzuciła podda pod głosowanie poprawkę p. ks. Stojałowskiego. W razie odrzucenia i tej poprawki, podda pod głosowanie cztery pierwsze wiersze §. 50 według wniosku komisyi.

Izba odrzuca §. 50 z opuszczeniem czterech pierwszych wierszy.

Marszałek oznajmia, iż wobec tego odpada głosowanie tak nad poprawkami pp. ks. Pastora i Stojałowskiego jak i nad resztą wniosku komisyi. Zarazem oznajmia Marszałek, iż wskutek odrzucenia §. 50 numerowanie następnych paragrafów przesuniętem zostanie o jedną liczbę wstecz, jak również w następnym paragrafie obecnie 50-tym cytowany paragraf „69“ ma być „68“.

Sprawozdawca czyta:

§. 50.

Projekty ustaw podlegają z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §§. 16 i 68 trzem czytaniom.

Izba bez rozprawy uchwala §. 50 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

Pierwsze czytanie przedłożeń rządowych, Wydziału krajowego i samoistnych wniosków poselskich odbywa się w sposób określony w §§ 13, 17 i 20 regulaminu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 51 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 52.

Drugie czytanie rozpoczyna sprawozdawca, poczem następuje rozprawa.

Sejm zwykłą większością obecnych posłów może bez rozprawy uwolnić sprawozdawcę od czytania drukowanego sprawozdania.

Jeżeli wniosek składa się z kilku części, zarządzi Marszałek najpierw rozprawę ogólną nad całością przedmiotu, a następnie szczegółową nad poszczególnemi częściami (wnioskami).

Po skończonej rozprawie ogólnej nastąpić może głosowanie tylko nad wnio-

skiem przejścia do porządku dziennego, lub odroczenia.

Jeżeli podczas rozpraw się okaże, iż sprawozdanie nie jest wyczerpujące, może Sejm zwykłą większością obecnych posłów odesłać je Komisyi do uzupełnienia.

Jeżeli obok sprawozdania większości jest także sprawozdanie mniejszości Komisyi, Sejm po skończeniu rozprawy ogólnej lub po ewentualnem odrzuceniu wniosku przejścia do porządku dziennego lub odroczenia, uchwali zwykłą większością obecnych posłów, czy podstawą rozprawy szczegółowej mają być wnioski większości czy mniejszości Komisyi.

Izba bez rozprawy uchwala §. 52 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 53.

Rozprawa szczegółowa następuje bezpośrednio po rozprawie ogólnej.

Marszałek rozstrzyga, które z poszczególnych wniosków oddzielnie, a które razem mają być w rozprawie szczegółowej poddane pod obrady i głosowanie.

Ustępy (paragrafy), do których zgłoszono wnioski żądające ich zmiany lub uzupełnienia (poprawki), muszą być w każdym razie oddzielnie poddane pod obrady i głosowanie.

Jeżeli żadnych poprawek nie zgłoszono, może Sejm uchwalić bez rozprawy wniosek przyjęcia wniosków w całości (en bloc).

Izba bez rozprawy uchwala §. 53 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 54.

Zgłoszone w rozprawie szczegółowej wnioski o przejście do porządku dziennego nad całem przedłożeniem lub poszczególnymi wnioskami nie mogą być poddane pod głosowanie.

Izba bez rozprawy uchwala §. 54 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 55.

Postępowanie z wnioskami (poprawkami) żądającymi zmiany lub uzupełnienia przedmiotu (wniosku) głównego zgłoszonymi w sposób w §. 35 regulaminu przewidziany, określają przepisy tego paragrafu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 55 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 56.

Każdemu posłowi służy prawo zgłoszenia tak podczas rozprawy ogólnej jakoteż szczegółowej wniosków (poprawek) żądających zmiany lub uzupełnienia przedmiotu (wniosku) głównego. Wnioski takie (poprawki) muszą być w istotnym związku z głównym przedmiotem (wnioskiem) i na piśmie bez przytoczenia powodów do laski marszałkowskiej złożone. Marszałek poddaje te wnioski (poprawki) do poparcia. Jeżeli wnioski te (poprawki) nie uzyskały poparcia 15 posłów, uważa się je za odrzucone.

W razie uzyskania poparcia mają te wnioski (poprawki) być dopuszczone do rozprawy, Sejm jednak ma prawo odesłać je do Komisyi lub Wydziału kraj. i zawiesić rozprawę nad nimi aż do przedłożenia o nich sprawozdania Komisyi lub Wydziału krajowego, nie wstrzymując uchwalenia przedmiotu (wniosku) głównego przedłożenia — lub zawiesić rozprawę nad nimi, oraz nad głównym przedmiotem (wnioskiem) aż do przedłożenia ponownego sprawozdania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 56 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 57.

W razie jeżeli zgłoszone czy to w rozprawie ogólnej czy szczegółowej wnioski (poprawki) żądające zmiany lub uzupełnienia przedmiotu (wniosku) głównego przedłożenia, nie są zdaniem Marszałka w istotnym bezpośrednim związku z przedmiotem (wnioskiem) głównym przedłożenia służy Marszałkowi prawo uznania takich wniosków (poprawek) za wnioski samoistne i traktowania ich według postanowień §. 19—21.

Izba bez rozprawy uchwala §. 57 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 58.

Marszałkowi służy również prawo uznania zgłoszonych czy to w rozprawie ogólnej czy też w rozprawie szczegółowej rezolucyj za wnioski samoistne i traktowania tych rezolucyj według postanowień §§. 19—21.

Izba bez rozprawy uchwala §. 58 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 59.

Wniosek poddany być winien pod głosowanie dosłownie tak, jak był postawiony.

Izba bez rozprawy uchwala §. 59 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 60.

Przed głównym wnioskiem mają być pod głosowanie poddane najpierw wnioski odraczające, następnie poprawki (zmiany i dodatki), a między temi najpierw te, które od głównego wniosku najwięcej są oddalone.

Z wniosków zawierających cyfry, poddany być ma najpierw pod głosowanie wniosek zawierający wyższą cyfrę.

Izba bez rozprawy uchwala §. 60 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 61.

W czasie całej rozprawy rozstrzyga Marszałek o porządku, w jakim odbyć się ma głosowanie nad wnioskami tak samego przedmiotu (wniosku) głównego dotyczącymi, jakoteż formalnego postępowania.

Po zamknięciu obrad ogłasza Marszałek porządek, w jakim odbywać się ma głosowanie nad wnioskami.

Każdemu posłowi służy jednak prawo żądać sprostowania treści lub zmiany porządku albo rozdzielenia wniosków stawianych pod głosowanie przez Marszałka. O wniosku takim rozstrzyga Sejm bez rozprawy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 61 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 62.

Wniosek o zamknięcie rozprawy tak ogólnej jak szczegółowej można każdego czasu w ciągu jej trwania wnieść i uchwalić.

Wniosek taki bez żądania poparcia poddaje Marszałek natychmiast, nie przerywając jednak mowcy, pod głosowanie. Po uchwaleniu zamknięcia rozprawy nie może nikt więcej otrzymać głosu prócz zapisanych przed zamknięciem rozprawy posłów i sprawozdawcy.

Po zamknięciu rozprawy wezwie Marszałek zapisanych do głosu posłów do wyboru mowców generalnych, posłowie, zapisani do głosu „za“ i „przeciw“ wnioskowi obowiązani są wybrać mowcę generalnego

ze swego grona absolutną większością głosów.

Jeżeli porozumienie nie nastąpi, rozstrzyga los.

Każdemu z mowców zapisanych do głosu, który wskutek zamknięcia rozprawy i wyboru mowców generalnych nie uzyskał głosu, wolno oddać Marszałkowi poprawki które zamierzał postawić.

Marszałek zarządza odczytanie tych wniosków przed udzieleniem głosu mowcom generalnym.

Sejm może jednak na wniosek poparty przez 30 posłów uchwalić bez rozprawy, że wszyscy zapisani do głosu przed zamknięciem rozprawy posłowie mają głos otrzymać

Jeżeli Członek Wydziału krajowego lub Reprezentant Rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za otwartą ponownie.

Izba bez rozprawy uchwala §. 62 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 63.

Odroczenie rozprawy nad pewnym przedmiotem może każdego czasu być uchwalone zwykłą większością obecnych posłów, na wniosek poparty przez 15 posłów, nad którym niema rozprawy.

Odroczenie rozprawy nad budżetem (§. 18) może nastąpić na wniosek poparty przez 30 posłów, a uchwalony większością dwóch trzecich obecnych posłów.

Izba bez rozprawy uchwala §. 63 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 64.

Dla sprostowania faktów udziela głosu Marszałek po ukończeniu rozprawy przed końcowem przemówieniem sprawozdawcy.

W razie, jeżeli rozprawa trwa przez kilka posiedzeń, udzielić może Marszałek głosu dla sprostowania faktów także w ciągu rozprawy jednak tylko na końcu posiedzenia.

Sprostowanie faktów ma ograniczyć się wyłącznie do sprostowania faktów z wykluczeniem wszelkiej polemiki i uzasadnienia przemówienia.

Izba bez rozprawy uchwala §. 64 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 65.

Po ukończeniu drugiego czytania następuje trzecie czytanie, czyli glosowanie nad całością i to bezpośrednio po drugiem czytaniu, jeżeli Marszałek nie odroczy trzeciego czytania do jednego z następnych posiedzeń.

Głosowanie nad rezolucyami dodatkowemi ma nastąpić po trzeciem czytaniu.

Przy trzeciem czytaniu wogóle nie ma rozprawy, nie wolno też stawiać wniosków żądających zmiany lub uzupełnienia (poprawek) ani wniosków przejścia do porządku dziennego, lub odroczenia.

Tylko w tym wypadku, jeżeli wskutek uchwał powziętych, poszczególne części przedłożenia nie mają należytego związku albo zawierają sprzeczności, może być dopuszczony wniosek i rozprawa nad nim ku sprostowaniu niedokładności lub sprzeczności.

Izba bez rozprawy uchwala §. 65 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 66.

Jeżeli Sejm w drugiem czytaniu projektu ustawy lub uchwały znacznej objęto-

ści lud doniosłości przyjął poprawki, natenczas na żądanie sprawozdawcy lub 15 posłów, może Sejm zwykłą większością głosów odesłać uchwalony projekt do Komisyi, aby przed trzeciem czytaniem przedstawiła w ustnem sprawozdaniu zmiany, jakie z powodu przyjęcia powyższych poprawek za odpowiednie uzna.

Rozprawa nad tem sprawozdaniem ogranicza się tylko do zmian projektu przez Komisyę zaproponowanych.

Po powzięciu uchwał nad wszystkiemi przez Komisyę wniesionemi zmianami, albo gdy Komisya żadnych zmian nie wnosi, następuje trzecie czytanie projektu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 66 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 67.

Wniosek nagły, tj. wniosek zawierający żądanie rozpoczęcia bezzwłocznie rozprawy nad przedmiotem nieumieszczonym na porządku dziennym, poparty przez 15 posłów, podaje Marszałek pod obrady według własnego uznania na początku lub na końcu posiedzenia, na którym zgłoszony został, lub następnego posiedzenia.

Wnioskodawca, który otrzymał głos dla uzasadnienia nagłości wniosku, ma ograniczyć swe przemówienia tylko do sprawy nagłości, poczem Sejm powziąć ma uchwałę co do nagłości wniosku.

Nagłość uważa się za uchwaloną, jeżeli Sejm większością dwóch trzecich obecnych posłów za tem się oświadczy.

W razie uchwalenia nagłości podaje Marszałek zaraz pod obrady sam wniosek, w razie zaś odrzucenia nagłości postąpi z nim według przepisów §§. 19—21 regulaminu.

Jeżeli wniosek nagły nie został załatwiony do końca posiedzenia, albo jeżeli zgłoszono więcej wniosków nagłych i nie załatwiono ich do końca posiedzenia, nie ogranicza to prawa Marszałka do postawienia tych wniosków nagłych na końcu następnego posiedzenia.

Izba bez rozprawy uchwala §. 67 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 68.

Sejm może na wniosek poparty przez 15 posłów uchwalić następujące skrócenia co do formalnego postępowania:

1. Dopuszczenie rozprawy zaraz po rozdaniu drukowanego sprawozdania Komisyi.

2. Uwolnienie wniosku lub sprawozdania Komisyi od drukowania.

3. Wyznaczenie Komisyi terminu do przedłożenia sprawozdania.

4. Dopuszczenie natychmiastowej rozprawy nad przedmiotem bez poprzedniego odesłania do Komisyi.

O takich wnioskach rozstrzyga Sejm bez rozprawy większością dwóch trzecich głosów obecnych posłów.

Wnioski o skrócenie formalnego postępowania mają wyrażać sposób żądanego skrócenia.

Wnioski takie mogą być także ustnie zgłoszone i mogą być natychmiast poddane pod głosowanie.

Na żądanie Komisyi może Sejm zwykłą większością głosów przedłużyć pierwotnie oznaczony termin.

Izba bez rozprawy uchwala §. 68 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 69.

Głosowanie odbywa się z reguły przez podniesienie rąk lub przez powstanie

z miejsca. Próbę przeciwną zarządza Marszałek, jeżeli według jego zdania rezultat głosowania jest wątpliwym, a jeżeli i to nie daje pewnego rezultatu, zarządza głosowanie ustne.

Każdemu posłowi służy przed głosowaniem prawo żądania, by Marszałek stwierdził cyfrowo stosunek głosów, ile z nich padło „za“, a ile „przeciw“ wnioskowi.

W sprawach merytorycznych głosowanie imienne (ustne lub kartkami) ma nastąpić, jeżeli przynajmniej 40 posłów zażąda tego przed przystąpieniem do głosowania. Głosowanie imienne (ustne lub kartkami) odbywa się bez motywowania wyrazami „tak“ lub „nie“.

Kto w razie imiennego głosowania (ustnego lub kartkami) przy wywoływaniu swego nazwiska nie jest obecnym, nie może oddać później swego głosu.

W razie równości głosów wniosek pod obradę wzięty ma być uważany za odrzucony.

Izba bez rozprawy uchwala §. 69 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 70.

Marszałek nie głosuje, wyjąwszy przy wyborach.

Reprezentanci Rządu (§. 45 reg.) natenczas tylko głosują, jeżeli są posłami.

Izba bez rozprawy uchwala §. 70 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 71.

Każdy wybór w Sejmie i w Komisyach odbywa się kartkami, a rozstrzyga bezwzględna większość głosów.

Wybory przez aklamacyę nie mogą być dopuszczone. Do przedsięwzięcia skrutynium powołuje Marszałek Komisyę z trzech członków złożoną.

Przy wszelkich wyborach kuryami będą głosujący wezwani imiennie do oddania kartek; przy innych zaś wyborach tylko wtedy, gdy Marszałek tak zarządzi.

Jeżeli liczba kartek nie zgadza się z liczbą głosujących, należy wybór ponowić.

Izba bez rozprawy uchwala §. 71 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 72.

Jeżeli pierwszy wybór nie wykazuje większości bezwzględnej, następuje powtórny wybór, a skoro i przy tym wyborze większości bezwzględnej nie było, następuje wybór ściślejszy.

Przy ściślejszym wyborze głosować można tylko na osoby, które przy powtórnem głosowaniu najwięcej głosów otrzymały, a których liczba ma być 2 razy większa od ilości osób wybrać się mających.

Jeżeli przy powtórnym wyborze kilka osób otrzymało równą ilość głosów, rozstrzyga los, które z nich do ściślejszego wyboru mają być przypuszczone.

W razie równości głosów przy ściślejszym wyborze rozstrzyga również los.

Izba bez rozprawy uchwala §. 72 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 73.

Interpelacye wystosowane do c. k. Rządu i do Wydziału krajowego winny być podpisane przez 15 przynajmniej posłów i mają być oddane do laski marszałkowskiej.

Takie interpelacye, jeżeli je oddano najpóźniej w godzinę przed otwarciem po-

siedzenia, będą na temże posiedzeniu odczytane i interpelowanym doręczone; oddane zaś w ciągu posiedzenia, na następnem posiedzeniu.

Odczytanie interpelacyi ma się ograniczyć do odczytania nazwiska interpelującego i podania, do kogo i w jakiej sprawie interpelacyę wniesiono.

Interpelacye mają w całej osnowie być zamieszczone w protokole obrad sejmowych.

Interpelowany może zaraz odpowiedzieć lub też odpowiedź na późniejsze posiedzenie odłożyć.

Sejm postanowi, czy wskutek odpowiedzi na interpelacyę nastąpić ma rozprawa bądź natychmiast, bądź też na najbliższem posiedzeniu Sejmu.

Uchwałę tę poweźmie Sejm bez wszelkich rozpraw, na wniosek poparty przez 15 posłów, a postawiony na tem samem posiedzeniu, na którem była daną odpowiedź na interpelacyę.

Przy rozprawie nad odpowiedzią na interpelacyę nie wolno stawiać wniosków.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kuryłowicz stawiając poprawkę, aby trzeci ustęp wykreślić, a na wypadek odrzucenia tej poprawki stawia ewentualną poprawkę, aby na końcu trzeciego ustępu dodać:

„Na żądanie 15 posłów winna być interpelacya w całości odczytana".

Izba powyższą poprawkę p. Kuryłowiczą popiera.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Władysław Wiktor Czaykowski.

Przemawia p. ks. Pastor.

Na wniosek p. Urbańskiego Mieczysława Izba uchwala bez rozprawy zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, iż do głosu za wnioskiem komisyi zapisali się pp.: Stapiński i Stojałowski, zaś przeciw wnioskowi p. Huryk. Marszałek udziela głosu p. Hurykowi, a mowców za wnioskiem komisyi uprasza o wybranie mowcy generalnego.

Przemawia p. Huryk.

Marszałek oznajmia, iż mowcą za wnioskiem komisyi wybrany został p. Stapiński, któremu udziela głosu.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 73 zgodnie z wnioskiem komisyi z wyłączeniem ustępu trzeciego, którego opuszczenia domagał się w swojej poprawce p. Kuryłowicz, uchwala następnie ustęp trzeci zgodnie z wnioskiem komisyi i w oddzielnem głosowaniu odrzuca ewentualną poprawkę p. Kuryłowicza, którą Marszałek odczytuje.

Sparwozdawca czyta:

§. 74.

Marszałek ma prawo odmówić przyjęcia interpelacyj, wniosków, wogóle wszelkich wręczonych mu przez posłów pism (wpływów), jeżeli te zawierają ustępy treści przeciwnej ustawie karnej, obrażają przyzwoitość, obyczajność publiczną, lub uczucia religijne.

Izba bez rozprawy uchwala § 74 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 75.

Każdemu z posłów służy prawo wystosowania zapytania do Marszałka co do jego postępywania jako Przewodniczącego w Sejmie lub do przewodniczących Komisyi.

Pytanie takie nie może nigdy przerywać toku już rozpoczętych obrad.

Celem wystosowania takiego pytania udzieli Marszałek głosu na początku lub

na końcu posiedzenia i na tem samem lub na najbliższem posiedzeniu winien odpowiedzieć lub z przytoczeniem powodów odmówić odpowiedzi.

Przewodniczący komisyi na wystosowane zapytanie może zaraz odpowiedzieć, odpowiedź na późniejsze posiedzenie odlożyć, lub z powodów, które winien przytoczyć odpowiedzi odmówić.

Nad odpowiedzią na takie zapytania niema rozprawy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 75 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 76.

Posłom służy prawo wnoszenia protestów przeciw postępowaniu z regulaminem niezgodnemu.

Protesty takie na posiedzeniu zapowiedziane mają być na najbliższem posiedzeniu Sejmu na pismie do laski marszałkowskiej podane.

Takie same postępowanie ma być zachowane wobec oświadczeń na wniesione protesty.

Protesty i oświadczenia na nie mają być odczytane i bez dopuszczenia wszelkich rozpraw i dalszych protestów lub oświadczeń do protokołu obrad dołączone.

Izba bez rozprawy uchwala §. 76 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 77.

Petycye i podania do Sejmu przyjęte będą wtedy tylko, jeżeli przez posła wniesione i podpisane zostaną (§. 41 st. kr.).

Petycye i podania bezimienne nie mogą być wniesione do Sejmu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 77 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 78.

Wszystkie wniesione petycye spisuje Kancelarya sejmowa z podaniem krótkiego wyciągu ich treści.

Tak sporządzony spis petycyj wniesionych po posiedzeniu ma być przed rozpoczęciem najbliższego posiedzenia oddany Marszałkowi.

Marszałek przydziela petycye Komisyom i zarządza odczytanie spisu na początku lub na końcu posiedzenia, przed którego rozpoczęciem doręczono mu spis petycyj lub w ciągu następnego posiedzenia.

Sekretarz odczytując spis petycyj, ogłasza zarazem, do której Komisyi każdą z petycyj odesłał Marszałek.

Jeżeli poseł życzy sobie przekazania wniesionej przez niego petycyi pewnej Komisyi, lub umieszczenia jej w całej osnowie w stenograficznych sprawozdaniach z rozpraw Sejmu, winien to na petycyi zaznaczyć przy jej wnoszeniu.

Jeżeli Marszałek nie uwzględni takiego życzenia, może wnoszący petycyę po jej odczytaniu ponowić je ustnie, o czem rozstrzyga Sejm bez rozprawy zwykłą większością głosów obecnych posłów, w razie jeżeli wniosek taki uzyskał poparcie 15 posłów.

Spis petycyj i petycye mające być podane w całej osnowie zamieszcza się w stenograficznych aprawozdaniach z rozpraw Sejmu i w protokole obrad sejmowych.

Popieranie ustne petycyj jak niemniej ich odczytywanie jest niedopuszczalne.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Skołyszewski stawiając poprawkę, aby w miejsce ostatniego ustępu §. 78, proponowanego przez komisyę, umieścić następujący ustęp:

„Odczytywanie petycyi jest niedopuszczalne, Marszałek może wyjątkowo zezwolić na krótkie ustne poparcie petycyi“.

Po poparciu powyższej poprawki p. Skołyszewskiego i zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, który poprawkę tę przyjmuje.

Izba uchwala §. 78. zgodnie z wnioskiem komisyi z uwzględnieniem poprawki p. Skołyszewskiego, przyjętej przez sprawozdawcę, a odczytanej przez Marszałka.

Sprawozdawca czyta:

§. 79.

Komisya obradująca nad przedmiotem, którego tyczą się także petycye przekazane jej do rozpatrzenia, winna sprawozdaniem o tym przedmiocie i wnioskami w niem zawartymi objąć zarazem petycye, tyczące się tego przedmiotu.

Skoro komisya ukończyła obrady nad pewnym przedmiotem, może wnieść, aby petycye tyczące się tego przedmiotu były od dnia po ukończeniu obrad Komisyi przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

O wniosku takim, niewymagającym poparcia, rozstrzyga Sejm bez rozprawy.

Izba bez rozprawy uchwala § 79 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 80.

Petycye niezałatwione przez Sejm do końca sesyi przekazuje Marszałek Wydziałowi krajowemu do urzędowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 80 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VIII. Protokoły i stenograficzne sprawozdania.

§. 81.

Z każdego posiedzenia Sejmu musi spisać protokół urzędnik Wydziału krajowego, przydzielony w tym celu przez Marszałka do kancelaryi sejmowej.

Protokoły obrad sejmowych zawierają potwierdzenie obecności posłów w liczbie do powzięcia uchwały dostatecznej, treść udzielonych Sejmowi po myśli postanowień §. 37 reg. zawiadomień, wnioski wzięte pod obrady w dosłownem brzmieniu i z wymienieniem wnioskodawców, sformułowane pytania i wnioski poddane pod głosowanie, wyniki głosowania i wyborów, niemniej zapadłe uchwały.

Nazajutrz po posiedzeniu protokół złożony w biurze sejmowem przez 24 godzin służyć ma posłom do przejrzenia.

Jeżeli w ciągu następnego posiedzenia po upływie tego terminu nie zgłoszono uwag czy zarzutów co do treści protokołu, uważa się protokół za przyjęty.

Uwagi, niemniej zarzuty co do treści protokołu ma poseł przedstawić Marszałkowi, żądając sprostowania, a Marszałek ma to sprostowanie zarządzić, skoro przekona się, że jest uzasadnione.

Jeżeli Marszałek odmawia żądaniu sprostowania, poseł ma prawo wystąpić na najbliższem posiedzeniu Sejmu z wnioskiem o sprostowanie protokołu, przytaczając dosłownie dotyczący ustęp protokołu oraz żądane sprostowania, a Izba uchwałą swą powziętą zwykłą większością obecnych posłów bez poprawy o tem rozstrzyga, jeżeli wniosek o sprostowanie poparło 20 posłów.

Protokół ma być sprawdzony (§. 5), podpisany przez Marszałka i dwóch sekretarzy, następnie do księgi protokołów wciągnięty, wydrukowany i posłom rozdany. Jeżeli co do treści protokołu uczyniono w terminie wyżej przepisanym uwagi lub zarzuty, podpisanie protokołu ma nastąpić dopiero po ich rozstrzygnięciu przez Marszałka, a względnie przez Sejm.

Protokół posiedzenia ostatniego przed odroczeniem lub zamknięciem Sejmu ma być na temże posiedzeniu odczytany, spra-

wdzony i po zatwierdzeniu przez Sejm podpisany przez Marszałka i dwóch sekretarzy.

Protokół obrad posiedzenia tajnego powinien być w czasie trwania tegoż posiedzenia spisany, sprawdzony i przez Sejm zatwierdzony.

Sejm uchwala, czy taki protokół ma być ogłoszony lub nie.

Izba bez rozprawy uchwala §. 81 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 82.

Z rozpraw sejmowych mają być ułożone przez biuro stenografów sprawozdania stenograficzne, a następnie wydrukowane.

Te sprawozdania winny przedstawiać wiernie i dokładnie cały przebieg postępowania w Sejmie

Stenograficzne sprawozdania winny najdalej do 8 godzin po zamknięciu posiedzenia być złożone w kancelaryi sejmowej dla przejrzenia przez posłów, następnie sprawdzone (§. 5) i po trzech dniach oddane do druku. Wydawanie posłom poza obręb kancelaryi sejmowej oryginału stenogramu przemówień jest zabronione.

Wniesione na posiedzeniach Sejmu wnioski, przedłożenia rządowe i Wydziału krajowego, również sprawozdania Komisyi, które były przedmiotem rozpraw, będą zebrane w osobnym zbiorze, wydrukowane i jako załączniki do stenograficznych sprawozdań dołączone.

Każdy z posłów otrzymuje jeden oprawny egzemplarz sprawozdań stenograficznych z załącznikami.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Stojałowski, stawiając poprawkę, aby w trzecim ustępie opuścić ostatnie zdanie od słów: „Wydawanie posłom“ aż do „jest zabronione“.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Stojałowskiego popiera.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Kramarczyk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, poczem Izba uchwala §. 82 zgodnie z wnioskiem komisyi z wyłączeniem ostatniego zdania w trzecim ustępie od słów: „Wydawanie posłom“ aż do „jest zabronione“. Następnie uchwala Izba powyższe zdanie z godnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

IX. Stosunek na zewnątrz.

§. 83.

Pisma wychodzące ze Sejmu podpisuje Marszałek i jeden z sekretarzy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 83 wraz z nagłówkiem zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 84.

Deputacye nie będą przypuszczane na posiedzenia Sejmu i Komisyj (§. 41 st. kr. ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Izba bez rozprawy uchwala §. 84 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 85.

Wysłanie deputacyi Sejmu do Najwyższego Dworu nastąpić może tylko po uzyskaniu zezwolenia Jego c. i k. Apostolskiej Mości (§. 41 st. kr. ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Marszałek proponuje Sejmowi członków deputacyi i liczbę tychże, Sejm zaś rosztrzyga.

Deputacyi przewodniczy Marszałek lub tegoż zastępca, a w razie przeszkody obydwu ten członek deputacyi, którego członkowie bezwzględną większością głosów obiorą przewodniczącym.

Izba bez rozprawy uchwala §. 85 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 86.

Sejm zaopatruje deputacyę podług okoliczności potrzebną instrukcyą, a w danym wypadku adresem; Marszałek wydaje jej pismo wierzytelne.

Izba bez rozprawy uchwala §. 86 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 87.

Sejmowi nie wolno znosić się z reprezentacyą żadnego innego kraju koronnego, ani też wydawać obwieszczeń (§§. 40 i 41 st. kr. ust. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Izba bez rozprawy uchwala §. 87 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 88.

Sejm krajowy uchwala, w jaki sposób rozprawy sejmowe ogłaszane być powinny.

Rozprawy te wraz z protokołami z posiedzeń mają być przez Namiestnika do najwyższej wiadomości podane (§ 40. st. kr. u. z dnia 26. lutego 1861 dz. p. p. Nr. 1).

Izba bez rozprawy uchwala §. 88 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 89.

Postanowienia niniejszego regulaminu, o ile ze statutu krajowego i ustawy wyborczej są wyjęte, mogą tylko w drodze ustawodawczej być zmienione lub zniesione.

Zmiany lub zniesienia reszty postanowień tego regulaminu uchwala Sejm w drodze samoistnych wniosków, lub na podstawie przedłożenia Wydziału krajowego większością dwóch trzecich głosów obecnych posłów.

Do samoistnych wniosków lub przedłożenia Wydziału krajowego w sprawie zmiany lub uchylenia postanowień tego regulaminu nie mogą być zastosowane przewidziane w §. 69 reg. skrócenia co do formalnego postępowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 89 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 90.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z początkiem sesyi następnej po uchwaleniu go przez Sejm. Z tym dniem przestaje obowiązywać prowizoryczny regulamin, przyjęty uchwałą sejmową z dnia 27. listopada 1865, oraz wszelkie uchwały Wysokiego Sejmu powzięte w sprawie redulaminu, a w szczególności z dnia 27. kwietnia 1866, 20. września 1866, 27. października 1869, 13. października 1874, 7. kwietnia 1876, 11. października 1878, 22. października 1881, 28. października 1889, 27. marca 1899, 9. lipca 1901.

Izba bez rozprawy uchwala §. 90 zgodnie z wnioskiem komisyi

Sprawozdawca czyta:

R e g u l a m i n

dla Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Izba bez rozprawy powyższy tytuł uchwala.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. ks. Wesolińskiego:

Wzywa się Wysoki Rząd, by posłom sejmowym udzielał rocznych kart kolejowych na tych samych warunkach, jak posłom do Parlamentu przynajmniej w obrębie kraju.

i poddaje rezolucyę tę do poparcia.

Izba powyższą rezolucyę p. ks. Wesolińskiego popiera, a następnie bez rozprawy uchwala.

Marszałek odczytuje rezolucyę p. Pinińskiego.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod bliższą rozwagę kwestyę sformułowania zasady §. 50 projektu regulaminu i sprawozdanie w tej sprawie Sejmowi przedłożył.

Izba rezolucyę powyższą p. Pinińskiego popiera, a następnie bez rozprawy uchwala.

Przemawia p. Stapiński i stawia następującą rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, aby wziął pod rozwagę wprowadzenie „korespondencyi sejmowej".

Izba powyższą rezolucyę p. Stapińskiego popiera, a następnie bez rozprawy uchwala.

Marszałek oznajmia, iż podczas rozprawy ogólnej postawił p. Głąbiński wniosek, który podaje do poparcia; wniosek p. Głąbińskiego opiewa: aby trzecie czytanie uchwały przyjmującej regulamin sejmowy odłożyć do chwili, kiedy projekt reformy wyborczej postawiony zostanie na porządku dziennym.

Izba powyższy wniosek p. Głąbińskiego popiera, a następnie bez rozprawy wniosek ten odrzuca.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwalonego w drugiem czytaniu regulaminu sejmowego bez czytania, Izba regulamin ten uchwala w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Propozycya Wydziału kraj. w sprawie wyboru 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 1 zastępcy członka tejże Rady.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następującą propozycyę Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy wybrać:

I. Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencyę poczynającą się w dniu 1. stycznia 1907 r. pp.:

Dra Stefana Fedaka,

Stanisława Jędrzejowicza,

Karola hr. Scipiona.

II. Zastępcą członka Rady nadzorczej Banku krajowego na tęż samą kadencyę p. p.:

Dra Augusta Łozińskiego.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Buynowski, stawiając wniosek o odroczenie wyboru.

Izba powyższy wniosek p. Buynowskiego popiera.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba wniosek p. Buynowskiego uchwala.

Następuje:

Wybór członka Wydziału krajowego z kuryi gmin wiejskich.

Marszałek zaprasza do komisyi skrutacyjnej pp. Wursta, Kuryłowicza, Kramarczyka i ks. Bohaczewskiego.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z kuryi małej własności.

Posłowie oddają kartki, a po oddaniu kartek, Marszałek wzywa skrutatorów do przeprowadzenia skrutynium.

Podczas skrutynium Izba przystępuje do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Trzecie czytanie ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca poseł Laskowski odczytaje uchwalony w drugiem czytaniu następujący projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . 1907, którą wydaną zostanie ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem razporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Kięstwem Krakowskiem wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące sę do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. u. i rozp. kraj.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonywanie.

A) Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielnych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleń i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obcokrajowe odmiany łownej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygania o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wydzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzyganiu o spo-

sobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów.

Jeśli posiadłość taka składa się przeważnie z ról, łąk lub ogrodów, natenczas do wykonywania na niej samoistnie polowania wystarcza powierzchnia 60 hektarów.

Obojętną jest rzeczą, czy posiadłość taka należy do osoby fizycznej, czy prawnej, do jednej lub więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą jednak w żadnym razie stanowić same przez się samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię, co najmniej 115 względnie 60 hektarów, bez względu na rodzaj kultury tych gruntów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać łącznie lub podzielnie, jednak nie w mniejszych obszarach niż 60 ha, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionemu myśliwemu. Ustanowienie myśliwego winno nastąpić w myśl §§. 14, 23 i 35—40 niniejszej ustawy.

3. Posiadaczom sąsiadujących ze sobą bezpośrednio parcel o łącznej powierzchni przynajmniej 115 względnie 60 ha, którzy w tym celu zawrą ze sobą dobrowolną umowę i o niej polityczną władzę powiatową uwiadomią.

§. 5.

Za nieprzerwaną w myśl postanowień §. 4. należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, przerzynające powierzchnię gruntów, jako też wody stojące, w części lub w całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyniec.

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyniec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna Władza powiatowa.

§. 7.

Wszelkie inne grunta, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie mają rozmiarów i wa-

runków określonych w §§. 4 i 6, albo też co do których samoistne wykonywanie prawa polowania nie zostało zgłoszone (§. 9. ustęp końcowy), stanowią okręg polowania zbiorowego.

Wykonywać prawo polowania w okręgach polowania zbiorowego można:

1. albo przez wydzierżawienie polowania w okręgu;

2. albo przez powierzenie wykonywania polowania ustanowionemu myśliwemu,

w obu wypadkach na rzecz posiadaczy gruntów, stanowiących okręg zbiorowego polowania.

Przy wydzierżawieniu polowania w okręgu zbiorowego polowania jako też przy ustanawianiu myśliwego dla wykonywania polowania zastępuje posiadaczy gruntów w skład okręgu zbiorowego polowania wchodzących reprezentacya gminna, a jeżeli okręg zbiorowego polowania obejmuje także grunta położone w obrębie obszaru dworskiego, reprezentacya gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego. W takim wypadku ma tak reprezentacya gminna jak i przełożony obszaru dworskiego przedkładać powiatowej Władzy politycznej wnioski w sprawie sposobu wykonywania prawa polowania w okręgu.

B) Ustanowienie okręgów polowania.

§. 8.

Okręgi samoistnego polowania (§. 4.), jako też okręgi polowania zbiorowego (§. 7.) ustanawia polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu Wydziału powiatowego na podstawie przedłożonych jej dowodów, że istnieją warunki samoistnego, względnie zbiorowego polowania.

Żądający ustanowienia okręgu polowania na podstawie umowy (§. 4_3.) winni są nadto przedłożyć pisemny układ zawartej między nimi o utworzenie z ich sąsiadujących gruntów samoistnego okręgu polowania.

Ustanowienia okręgu dokonywa Władza każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania trwa zwyczajnie lat 6. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacya gminna względnie reprezentacya gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego wniesie u politycznej Władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs nie ma miejsca

§. 9.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy ogłosi polityczna Władza powiatowa w miejscu swej siedziby tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6. na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 6 tygodni u politycznej Władzy powiatowej.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej Władzy powiatowej albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien względnie winni (§. 4_3) starający się dołączyć szkic sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych aktach ustanowienia okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenie, w razie potrzeby przeprowadzić dochodzenia, a następnie projekt podziału powiatu na okręgi polowania przedłożyć Wydziałowi powiatowemu. Po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego ustanawia i ogłasza polityczna Władza po-

wiatowa okręgi polowania samoistnego stosownie do postanowień §. 4. i 6. i okręgi polowania zbiorowego stosownie do postanowienia §. 7.

Niezgłoszenie w terminie przepisanym w edykcie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania pozbawia posiadacza względnie posiadaczy powierzchni gruntów mającej warunki określone w §. 4. prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i ma ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania zbiorowego.

§. 10.

Przeciw ustanowieniu okręgu polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu 4 tygodni do politycznej Władzy powiatowej.

Polityczna Władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie, zasięgnąwszy – o ile chodziło o zmianę już ustanowionego podziału — opinii Wydziału powiatowego.

§. 11.

Przy ustanawianiu okręgów polowania, czy to samoistnych (§. 4. i 6.), czy zbiorowych (§. 7.), winna polityczna Władza powiatowa — o ile tylko nie sprzeciwia się temu wzgląd na racyonalne wykonywanie polowania — uwzględnić wniesione w ciągu 6 tygodni od ogłoszenia edyktu (§. 9) następujące życzenia gmin i obszarów dworskich:

a) gdy posiadacze gruntów, którym w myśl §. 4. służy prawo wykonywania samoistnie polowania, chcą swe grunta przyłączyć i to na cały najbliższy okres dzierżawny do okręgu polowania zbiorowego, a gmina się na to zgadza;

b) gdy dwie lub więcej gmin, tudzież posiadacze obszarów dworskich, przydzielonych w myśl §. 7. do okręgu polowania zbiorowego, żądają zgodnie ustanowienia dla nich na najbliższy okres dzierżawny wspólnego okręgu polowania zbiorowego;

c) gdy gmina lub pojedynczy właściciele gruntów zażądają włączenia w obręb spółki terytoryalnej (§. 4_3) gruntów bezpośrednio się z tym obrębem łączących.

Tak samo winna polityczna Władza powiatowa uwzględnić żądania gmin lub obszarów dworskich, domagające się rozdzielenia okręgów polowania, któreby miały być ustanowione, jeśli uwzględnienie tych żądań jest usprawiedliwione stosunkami miejscowymi, a zwłaszcza, jeśli różnorodność polowania za takim podziałem przemawia, a żaden z okręgów, mających powstać z podziału, nie będzie obejmował mniejszej powierzchni gruntów, niż 115 względnie 60 hektarów.

W wypadkach wyjątkowych może Władza przyłączyć ze względu na kulturę łowiecką niektóre parcele, n. p. remizy, łozy, kępy i t. p., do okręgu samoistnego polowania, chociaż te parcele z tymże okręgiem nie stanowią nieprzerwanej powierzchni (§. 4.), jeżeli tylko należą do tego samego posiadacza i leżą w tej samej gminie miejscowej.

§. 12.

Przy ustanawianiu okręgów polowania zbiorowego może polityczna Władza powiatowa celem odpowiedniego zaokrąglenia przylegających (sąsiednich) do siebie okręgów polowań zbiorowych, po wysłuchaniu interesowanych reprezentacyi gminnych, a względnie przełożonych obszarów dworskich, odłączyć poszczególne części od jednego okręgu zbiorowego polowania, a przyłączyć je do drugiego takiegoż okręgu. Wskutek takich odłączeń nie może jednak powierzchnia żadnego okręgu zbiorowego polowania być mniejszą niż 115 względnie 60 hektarów.

§. 13.

O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież

o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w pierwszej instancyi polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu Wydziału powiatowego, w drugiej i ostatniej instancyi c. k. Namiestnictwo po wysłuchaniu Wydziału krajowego.

C) Wykonywanie prawa polowania.

§. 14.

Na okręgach polowania zbiorowego może być wykonywane prawo polowania na rzecz właścicieli gruntów, stanowiących okręg polowania zbiorowego, albo przez wydzierżawianie polowania na całym okręgu, wyjąwszy niżej przewidziane wyjątki (§§. 16. i 17.) i to w drodze publicznej licytacyi lub bez licytacyi z wolnej ręki (§§. 16. i 17.), albo przez ustanowienie myśliwego uprawnionego do wykonywania polowania (§§. 35–40.).

Posiadacze sąsiadujących ze sobą parcel o łącznej powierzchni 115 względnie 60 ha, którym przyznanem zostałem w myśl §. 4_3 wykonywanie samoistnego polowania, wykonywać mogą to prawo albo przez wydzierżawienie polowania albo przez ustanowionych w odpowiedniej ilości myśliwych.

Uchwały posiadaczy gruntów, wchodzących w skład okręgu samoistnego prawa polowania wykazywane być winny politycznej władzy powiatowej w sposób wiarygodny.

Posiadacze gruntów wchodzących w skład samoistnego okręgu polowania ustanowionego na podstawie §. 4_3 obowiązani są w celu znoszenia się z władzami ustanowić wspólnego pełnomocnika.

§. 15.

Celem wydzierżawienia prawa wykonywania polowania w okręgu zbiorowego polowania winna reprezentacya gminy, w której obrębie leży okręg polowania, a jeśli w skład tego okręgu wchodzą grunta położone w obrębie obszaru dworskiego, winna reprezentacya gminy łącznie z przełożonym obszaru dworskiego ustanowić warunki główne wydzierżawienia polowania, jak: cenę wywołania, wysokość wadyum, termin i miejsce odbycia licytacyi. Wniosek swój w tej sprawie winna reprezentacya gminna przedłożyć politycznej Władzy powiatowej najdalej w miesiąc po doręczeniu jej prawomocnego orzeczenia tej Władzy o ustanowieniu okręgu polowania zbiorowego. W tym samym terminie winien też przełożony obszaru dworskiego, którego grunta wchodzą w skład okręgu zbiorowego polowania, przedstawić politycznej Władzy powiatowej swój wniosek w sprawie warunków wydzierżawienia polowania, jeśli się nie zgadza na warunki przedłożone przez reprezentacyę gminną.

Polityczna Władza powiatowa rozstrzyga o przedłożonych wnioskach i ustala warunki wydzierżawienia bez dalszego odwołania, przyczem jednakże nie może zniżyć wniosków co do ceny wywołania i co do wysokości wadyum uczynionych przez reprezentacyę gminną a ewentualnie przez reprezentacyę gminną w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego, należącego do okręgu zbiorowego polowania. Jeśli po upływie miesiąca od doręczenia orzeczenia prawomocnego o ustanowieniu okręgu polowania zbiorowego wnioski reprezentacyi gminy, a względnie i przełożonego obszaru dworskiego nie zostały przedłożone, polityczna Władza powiatowa sama ustanawia warunki wydzierżawienia.

§. 16.

Jeżeli okręg polowania zbiorowego nie ma 115 względnie 60 hektarów powierzchni, natenczas prawo zadzierżawienia polowania w tym okręgu służy tym, którzy są uprawnieni do wykonywania prawa polowania w graniczących z tym okręgiem okręgach samoistnego lub zbiorowego polowania. Dzierżawa przyznaną będzie temu z nich, który ofiaruje najwyższy czynsz dzierżawny.

Polityczna Władza powiatowa wyznaczy uprawnionym do polowania w graniczących okręgach samoistnego lub zbiorowego polowania odpowiedni termin prekluzyjny do oświadczenia się, czyli chcą korzystać z prawa wydzierżawienia polowania w owym okręgu polowania zbiorowego i jaki czynsz ofiarują. Jeżeliby żaden z owych uprawnionych nie chciał korzystać z rzeczonego prawa lub gdyby ofiarowane czynsze nie odpowiadały czynszowi dzierżawnemu najbliższego okręgu polowania zbiorowego, wydzierżawionego w drodze publicznej licytacyi z uwzględnieniem możliwych różnic, w warunkach miejscowych, natenczas polityczna Władza powiatowa przydzieli ów okręg polowania zbiorowego, mający mniej niż 115 względnie 60 hektarów, do jednego z przyległych lub najbliższych okręgów polowania zbiorowego i oznaczy dlań wysokość czynszu dzierżawnego, uwzględniając wniesione oferty (ustęp pierwszy) po wysłuchaniu właściwej reprezentacyi gminnej, a ewentualnie także przełożonego obszaru dworskiego tudzież uprawnionego do polowania w okręgu, do którego przydzielenie ma nastąpić, o ile ten ostatni okręg już został wydzierżawionym.

§. 17.

Jeśli okręg polowania zbiorowego wynosi więcej, niż 115 względnie 60 hektarów i jeżeli część tego okręgu niemająca tego rozmiaru:

a) otoczoną jest w całym swym obwodzie okręgiem samoistnego polowania, istniejącym w myśl §. 4., albo

b) takim okręgiem samoistnego polowania oddzieloną jest od reszty okręgu polowania zbiorowego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można się dostać inaczej, jak tylko przez grunta należące do okręgu polowania samoistnego, względnie drogami przez te grunta prowadzącemi,

natenczas służy posiadaczowi otaczającego okręgu samoistnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania zbiorowego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi bez licytacyi. Czynsz za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, przyjmując w niem za podstawę czynsz dzierżawny uzyskany za jeden hektar najbliższego okręgu polowania zbiorowego, wydzierżawionego przez publiczną licytacyę.

W razie szczególnych stosunków, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego dworskiego) i posiadacza okręgu samoistnego polowania.

Jeżeli enklawa jest otoczoną w sposób określony w alinei 1. (lit. a), względnie oddzieloną (lit. b) kilkoma okręgami samoistnego polowania, natenczas służy prawo pierwszeństwa dzierżawy przedewszystkiem posiadaczowi okręgu samoistnego polowania, graniczącego z enklawą na dłuższej przestrzeni. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa do dzierżawy okręg polowania zbiorowego zmaleć miał poniżej 115 względnie 60 hektarów powierzchni, wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być zrealizowane, jeśli uprawniony posiadacz okręgu samoistnego polowania obejmie wraz z enklawą w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania zbiorowego. Co do wymiaru czynszu dzierżawnego za tę pozostałą część okręgu obowiązują te same postanowienia, jak co do samej enklawy.

Polityczna Władza powiatowa wyznaczy interesowanym posiadaczom okręgów samoistnego polowania odpowiedni termin prekluzywny do oświadczenia się, czy chcą korzystać z określonego w poprzednich ustępach prawa pierwszeństwa do dzierżawy

§. 18.

Po ustanowieniu okręgów polowania samoistnego i zbiorowego zarządza poli-

tyczna Władza powiatowa wydzierżawienie prawa wykonywania polowania w okręgach polowania zbiorowego (§. 7.) na czas ustanowionego okresu dzierżawy, na podstawie publicznej licytacyi.

Czynności te przeprowadza naczelnik gminy w poruczonym zakresie działania ewentualnie w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego. Wyjątkowo może polityczna Władza powiatowa publiczną licytacyę prawa wykonywania polowania w okręgach polowania zbiorowego sama przeprowadzić w siedzibie swego urzędu, lub przez delegowanego urzędnika w gminie.

W miastach, rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach, podlegających ustawie z 13. marca 1889 r. Nr. 24 Dz. u. kr., zarządzi magistrat wydzierżawienie tego prawa.

Akt wydzierżawienia jako też w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma według wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 19.

Polityczna Władza powiatowa (Magistrat) ogłosi natychmiast po ustanowieniu okręgów polowania licytacyę polowania zbiorowego. Obwieszczenie o mającej się odbyć licytacyi zawierać ma potrzebne dane o polowaniu, które ma być wydzierżawionem, jako to: granice okręgu polowania, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadyum, termin i miejsce odbycia licytacyi.

Ogłoszenie licytacyi rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany, a jeżeli się spodziewać można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.

O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacyi należy zawiadomić jednocześnie dotyczącą Zwierzchność gminną i obszar dworski, jako też Wydział powiatowy, któremu służy prawo wysłać na swój koszt delegata.

§. 20.

Do dzierżawy okręgu polowania zbiorowego dopuszczone być mogą: osoby fizyczne, Skarb państwa, tudzież Towarzystwa myśliwskie, istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów. Dopuszczeni być nie mogą do dzierżawy polowania zbiorowego:

a) małoletni;

b) czeladź, tudzież ubodzy wspierani przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;

c) umysłowo chorzy i notoryczni pijacy;

d) osoby, co do których zachodzą przeszkody w uzyskaniu karty na broń i karty myśliwskiej w myśl cesarskiego patentu z 24. października 1852 Nr. 223 Dz. p. p. i §. 92. niniejszej ustawy;

e) na czas trzech lat po odbyciu kary ten, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary ten, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni ten, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

§. 21.

Na podstawie aktu licytacyi przyznaną będzie dzierżawa okręgu polowania zbiorowego temu, kto najwyższą cenę dzierżawną zaofiaruje, przyczem nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §. 20. wykluczone są od dzierżawy.

§. 22.

Przeciw aktowi licytacyi służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie zostanie wniesione i uwzględnione, należy zarazem orzec unieważnienie licytacyi i zarządzić ponowne wydzierżawienie polowania w okręgu polowania zbiorowego.

Pomimo wniesionego odwołania się przeciw przyznaniu dzierżawy okręgu polowania zbiorowego, prawo wykonywania tego polowania pozostaje aż do ostatecznego rozstrzygnięcia przy tym, który się utrzymał przy licytacyi, jeżeli dzierżawa prawa polowania została już przez niego w myśl §. 24. objętą.

Jeżeli polityczna Władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, Władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jak gdyby polowanie w danym okręgu nie było wydzierżawione (§§. 23. i 35—40.).

§. 23.

Jeżeli wydzierżawienie polowania zbiorowego przy pierwszej licytacyi za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, Władza wydzierżawiająca ogłosi w terminie nieprzekraczalnym 30-dniowym powtórną licytacyę, zniżając odpowiednio cenę wywołania, nie niżej jednak niż o 25%.

W razie zaś, gdyby i powtórna licytacya spełzła na niczem i nikt żadnego czynszu nie ofiarował, polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego przystąpi po porozumieniu z Wydziałem powiatowym do ustanowienia myśliwego dla wykonywania prawa polowania w okręgu (§§. 7. i 35.).

§. 24.

Dierżawca polowania winien złożyć kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu i czynsz dzierżawny na rok pierwszy, najpóźniej w dni 14 po przyznaniu dzierżawy, a to pod rygorem utraty wadyum na rzecz uprawnionych i rozwiązania dzierżawy.

Dzierżawa prawa polowania nie może być objętą przed złożeniem kaucyi i jednorocznego czynszu.

Kaucya ma być złożona w gotówce lub w książeczkach kas oszczędności względnie w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i ma być deponowaną we właściwym c. k. Urzędzie podatkowym. Czynsz dzierżawny ma być złożonym do rąk politycznej Władzy powiatowej.

Kaucya jest poręką za grzywny, na które może być skazanym dzierżawca okręgu polowania zbiorowego, dalej za koszta urzędowych czynności, odnoszących się do polowania przezeń dzierżawionego, jeżeli na zwrot ich będzie zasądzony, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych.

Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jakibądź sposób została zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna Władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu kaucya zwróconą będzie dzierżawcy o ile w całości, lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których zabezpieczenia służyła.

§. 25.

Roczny czynsz dzierżawny na następne lata składać ma dzierżawca polowania na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego do rąk politycznej Władzy powiatowej.

Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna Władza powiatowa wezwać dzierżawcę do zapłaty z oznaczeniem dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy i utraty kaucyi.

§. 26.

Polityczna Władza powiatowa ma w przeciągu 4 tygodni po każdoczesnem złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego zarządzić rozdział kwoty czynszowej między poszczególnych właścicieli gruntów do okręgu polowania zbiorowego włączonych, w stosunku do powierzchni ich posiadłości gruntowych.

Wypłata ma być dokonaną z reguły za pośrednictwem Zwierzchności gminnej przy ewentualnem równoczesnem przesłaniu przełożeństwu obszaru dworskiego przypadającej na ten obszar kwoty.

Kwoty niepodjęte przez uprawnionych w przeciągu trzech miesięcy po należytem ogłoszeniu w gminie przepadają na rzecz kasy gminnej.

§. 27.

Dzierżawę polowania zbiorowego może polityczna Władza powiatowa uznać za rozwiązaną, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 24 i 25);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 54);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi polityczna Władza powiatowa, a przeprowadzi Zwierzchność gminna wydzierżawienie na nowo polowania zbiorowego na podstawie wniosków przedłożonych przez reprezentacyę gminną a ewentualnie i przez przełożonego obszaru dworskiego (§. 15).

§. 28.

Bez zezwolenia politycznej Władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością zadzierżawionego polowania w całości, ani w części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą, czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.

§. 29.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej Władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna Władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacyi.

§. 30

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. określony, to uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania na tym okręgu zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym. Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samoistnego położone są w różnych okręgach polowania zbiorowego, których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie nowo powstały okręg może być uznany za okręg polowania samoistnego dopiero przy ustanowieniu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej upływa.

Tymczasem pozostają poszczególne części nowo powstałego okręgu polowania samoistnego wcielone do odpowiednich okręgów polowania zbiorowego.

§. 31.

Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa, uznana na ten okres za okręg polowania samoistnego po myśli §. 4., przeszła częściami na kilku właścicieli, pozostaje w mocy uprawnienie do wykonywania samoistnego polowania odnośnie do tych części posiadłości,

które zawsze jeszcze mają wymogi przepisane w §. 4.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak wogóle wszelkie posiadłości gruntowe stanowiące okręgi polowania samoistnego, które w czasie okresu dzierżawnego utracą rozmiar powierzchni, wymagany dla okręgów polowania samoistnego, określony w §. 4., albo też nieprzerwaną ciągłość powierzchni w rozumieniu §. 5., ma polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dalej dzierżawcy okręgu polowania lub innego interesowanego wcielić do okręgu polowania zbiorowego na resztę okresu dzierżawnego, chyba, że kto wystąpi z uzasadnionem prawem pierwszeństwa dzierżawy w myśl postanowień §§. 16 i 17.

§. 32.

Jeżeli okręg polowania samoistnego, którego posiadacz dzierżawił okręg polowania zbiorowego na podstawie §. 16 albo enklawę na podstawie §. 17, utracił właściwość okręgu granicznego (sąsiedniego) lub otaczającego ów okręg, czy też enklawę, względnie utracił właściwość okręgu oddzielającego okręg samoistnego polowania, natenczas na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dzierżawcy okręgu polowania zbiorowego lub innych interesowanych, winna polityczna Władza powiatowa wydzierżawić ten okręg polowania zbiorowego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacyi, względnie winna włączyć enklawę do okręgu polowania zbiorowego, o ile czy to w jednym, czy drugim wypadku nie zostanie podniesione i uzasadnione z innej strony prawo pierwszeństwa dzierżawy w myśl §§. 16 i 17.

§. 33.

Jeśli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samoistne polowania w §. 6 określone, odpadają terytorya dotyczące, zaraz z chwilą powstania warunków wykonywania samoistnego polowania, od polowania wydzierżawionego przez Władzę w okręgu polowania zbiorowego. Jeżeli zaś jaki okręg straci charakter okręgu samoistnego polowania w myśl postanowień §. 6, natenczas może polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dzierżawcy okręgu polowania zbiorowego albo innych interesowanych wcielić ten były zwierzyniec na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania zbiorowego, o ile nie podniesiono i nie uzasadniono prawa pierwszeństwa dzierżawy w myśl §. 17

§. 34.

Polityczna Władza powiatowa może za zgodą Rady gminnej przedłużyć dzierżawę okręgu polowania zbiorowego po ukończeniu się okresu dzierżawnego, a to bez licytacyi, pozostawiając dotychczasowego dzierżawcę na dalsze 6 lat przy dzierżawie, jeżeli dzierżawca wniesie o to prośbę przynajmniej na 3 miesiące przed upływem trwającej jeszcze dzierżawy i zobowiąże się opłacać czynsz wyższy przynajmniej o 10% od dotychczasowego.

§. 35.

Wykonywanie prawa polowania w okręgu polowania zbiorowego może być wyjątkowo poruczonem myśliwemu (§§. 7 i 23), którego ustanawia polityczna Władza powiatowa na wniosek reprezentacyi gminnej a względnie także obszaru dworskiego, wchodzącego w skład tegoż okręgu i po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego.

Myśliwego do wykonywania polowania należy ustanowić, jeżeli wydzierżawienie polowania nie przyszło do skutku na 2-krotnej licytacyi z braku oferentów gotowych niszczać jakikolwiek czynsz dzierżawny.

Uchwała Reprezentacyi gminnej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów

na myśliwego, lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych. Jeśli w skład okręgu wchodzą grunta położone na obszarze dworskim, winien przełożony obszaru dworskiego przedłożyć i ze swej strony wniosek i odpowiednie terna.

O wniosku rozstrzyga po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego polityczna Władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić jako też kto ma być ustanowionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia Wadzy politycznej może zarówno reprezentacya gminna, jak przełożony obszaru dworskiego wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia im orzeczenia władzy.

§. 36.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 35. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 20.), o której powiatowej Władzy politycznej jest wiadomem, że posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

§. 37.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacyi osób, które mogą być ustanowione takimi myśliwymi.

§. 38.

Władza ustanawia myśliwego na czas trwania okresu dzierżawnego (§. 8.).

Ustanowiony myśliwy (względnie kilku myśliwych) wykonywa prawo polowania na korzyść właścicieli gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania.

Reprezentacya gminy ewentualnie w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania na podstawie danych dostarczonych przez myśliwego i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte: koszta wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny, stwierdzony przez Reprezentacyę gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego winna reprezentacya gminna przedłożyć politycznej władzy powiatowej i poddać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu zbiorowego polowania najpóźniej po koniec miesiąca stycznia następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu, a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej Władzy powiatowej. Polityczna Władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania.

§. 39.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych albo dla interesów rolniczych, lasowych i łowieckich, natenczas

na wniosek politycznej Władzy powiatowej po wysłuchaniu Wydziału powiatowego może c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym albo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa połowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego. W pierwszym razie winna reprezentacya gminna, a ewentualnie także przełożony obszaru dworskiego podjąć kroki w celu wydzierżawienia polowania (§. 15.).

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A) Nadzór nad polowaniem.

§. 40.

Uprawnieni do samoistnego polowania jako też dzierżawcy polowania zbiorowego, względnie ustanowieni myśliwi, winni najpóźniej w 3 miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i przedstawić je do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z d. 4. września 1892 (Dz. ust. kr. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna, w myśl ustawy państwowej z d. 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

B) Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 43.

Nikomu nie wolno łowić lub zabijać kóz (sarn) od 1. listopada do 31. sierpnia, łań od 1. października do 31. lipca, kozic od 15. stycznia do 30. września, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lutego do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszczów kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca; ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; świstaka, cieląt jelenich, spiczaków sarnich, tudzież samic cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyńcach.

§. 44.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej Władzy politycznej dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 45.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może po zasięgnięciu zdania krajowego Towarz. łowieckiego:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego, lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na rok 1 zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze

zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat 2, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytępienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania zbiorowego, może sobie dzierżawca tego polowania rościć pretensye do odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

§. 46.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swego okręgu myśliwskiego.

§. 47.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości, lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracyach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzyńców zamkniętych winni przy sprzedaży jej wykazywać się świadectwem jej pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 45., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 81. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonem przez właściwą Władzę powiatową.

C) Właściwe przepisy policyi łowieckiej.

§. 48.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, poza drogami służącemi za publiczną komunikacyę, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć u politycznej Władzy powiatowej.

§. 49.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem właściciela gruntu.

§. 50.

W najbliższem otoczeniu t. j. odległości 100 metrów od zabudowań nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospo-

darskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

§. 51.

Zakazanem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

§. 52.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona przeszła do obcego obszaru.

§. 53.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy, włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

§. 54.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku władza polityczna zarządzi w jak najkrótszym czasie po poprzedniem upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania zbiorowego za rozwiązaną uznać (§. 27.) względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 39.).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściągnie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucyi politycznej.

§. 55.

Dziki i zwierzęta groźne dla bezpieczeństwa osób, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się stamtąd zwierząt na zewnątrz.

§. 56.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy oprócz wymienionych w §. 54. także lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół, białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotnik (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puchacz, dzierzba, sroka, kruk i gawron.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest okowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich strażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie dzików, niedźwiedzi, rysiów, żbików, kun, tchórzów, łasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne dozwolonem.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałem ogrodzeniem utrzymanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na

gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołowstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołowstwie na wodach śródziemnych.

§. 57.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są właściciele samoistnych okręgów myśliwskich i dzierżawcy polowań zbiorowych w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie, gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania zbiorowego nie były wydzierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiadają właściciel względnie właściciele (§. 4_3) samoistnego okręgu za szkody zrządzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytoryum polowania zbiorowego.

Mogą jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tępienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących, a nie wydzierżawionych okręgów polowań zbiorowych i władza ma niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie gdyby dzierżawca polowania zbiorowego, względnie właściciel samoistnego okręgu graniczącego z niewydzierżawionym okręgiem polowania zbiorowego zapłacił w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 54. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązaną ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej zwierzyny na koszt opieszałych właścicieli lub dzierżawców.

§. 58.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny (§. 54.), oraz lisów, kun, tchórzów i łasic, żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

Nadto winien posiadacz gruntu, zamierzający korzystać z powyższego uprawnienia, uwiadomić o tem uprawnionego do polowania.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A) O obowiązkach odszkodowania.

§. 59.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego ersonal łowiecki, nagonkę, gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 57. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną granicach swego okręgu polowania na gruncie i w płodach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez tęż zwierzynę w sadach i ogrodach (z wyją-

tkiem sadów i ogrodów w §. 56. określonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 63. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowania i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 60.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 61.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 58.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzanie straszydeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 62.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta, w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód, przez zwierzynę urządzanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 63.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 56. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonej zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 50. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 64.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrządzonej przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B) Postępowanie.

§. 65.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrządzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 59.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania, celem ugodowego załatwienia, bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdrożyć między stronami postępowanie ugodowe. W razie nieprzyjścia do skutku w ciągu dni pięciu ugody rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

§. 66.

Na wniosek Wydziału powiatowego po zasięgnięciu opinii interesowanych Zwierzchności gminnych zamianuje polityczna władza powiatowa dla poszczególnych grup okręgów myśliwskich w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i ich zastępców na przeciąg lat trzech, z terna przez Wydział powiatowy zaproponowanego.

W razie, gdyby Wydział powiatowy w wyznaczonym mu terminie najmniej 14 dni nie przedłożył wniosków, dokona nominacyi polityczna Władza powiatowa według swego uznania, jednak po zasięgnięciu opinii interesowanych Zwierzchności gminnych.

Przewodniczący i jego zastępca mają być przed objęciem swych obowiązków przez polityczną władzę powiatową zaprzysiężeni.

Przewodniczący lub jego zastępca muszą być na terytoryum danej grupy okręgów myśliwskich stale zamieszkali.

§. 67.

Przewodniczący sądów rozjemczych względnie jego zastępca obowiązany jest w razie wniesienia do niego pisemnego lub ustnego doniesienia o szkodzie i niedojściu ugody wezwać natychmiast wyznaczonych przez obie strony mężów zaufania, z którymi ma w przeciągu 10 dni od doniesienia szkodę na miejscu zbadać i orzeczenie wydać, o ile za zgodą męża zaufania strony skarżącej nie uzna za potrzebne odroczyć stanowcze orzeczenie do czasu zbiorów.

W razie niedojścia do skutku sądu polubownego w przeciągu dni 10 z winy przewodniczącego ewentualnie jego zastępcy, wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

§. 68.

Poszkodowany ma równocześnie z doniesieniem o szkodzie wymienić przewodniczącemu sądów rozjemczych swego męża zaufania.

Uprawniony do polowania ma wyznaczyć stałego swego męża zaufania, może go jednak za uwiadomieniem przewodniczącego sądów rozjemczych każdego czasu odwołać i innym zastąpić.

Jeżeli strona w przeciągu 5 dni od wezwania swego męża zaufania nie wyznaczy, lub jeżeli wyznaczony na wezwanie przewodniczącego się nie stawi, zamianuje członka sądu rozjemczego sam przewodniczący, o czem niezwłocznie stronę zawiadomi.

§. 69.

Zbadawszy szkodę na miejscu i stwierdziwszy istnienie szkody oraz rozstrzygnąwszy, czy szkoda istotnie przez polowanie lub zwierzynę w myśl §. 59. zrządzoną została, ma sąd rozjemczy orzec o wysokości wynagrodzenia.

Jeżeli między mężami zaufania stron porozumienie co do przyznania wynagrodzenia i co do wysokości tegoż nie nastąpi, orzeka przewodniczący sądu rozjemczego o przyznaniu wynagrodzenia według swego uznania, a o wysokości tegoż w granicach wniosków mężów zaufania.

Wolno jednak obu stronom zaczepić wysokość przyznanego wynagrodzenia w drodze zwykłego sporu.

§. 70.

Do kwoty przyznanego odszkodowania doliczyć należy i wraz z nią ściągnąć kwotę kosztów urzędowania sądu rozjemczego i wynagrodzenia przewodniczącego za stracony czas.

W razie orzeczenia, że szkody niema, lub że szkoda nie przez polowanie lub zwierzynę (§. 59.) zrządzoną została, ponosi koszta te wyłącznie ten, kto się o wynagrodzenie szkody upominał. Również skarżący ponosi całe koszta w takim razie, jeżeli przyznane mu wynagrodzenie nie jest

wyższem od połowy kwoty, jaką mu strona przeciwna dobrowolnie ofiarowała.

§. 71.

Przyznana przez sąd rozjemczy kwota odszkodowania i kosztów winna być uiszczoną w ciągu dni 14 od daty orzeczenia sądu.

O przymusowe ściągnięcie tej kwoty zwrócić się należy do właściwego sądu, który ma postępowanie egzekucyjne zarządzić, o ile strona przeciwna nie wystąpiła w terminie dni 30-tu ze skargą o unieważnienie orzeczenia sądu rozjemczego z powodów przewidzianych w §. 595 procedury cywilnej.

§. 72.

Przewodniczący sądów rozjemczych wykluczonym być ma od orzekania w tych wypadkach, gdzie wchodzą w grę interesa majątkowe osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych, względnie interesa osób, od których jest służbowo zawisłym. Obowiązki przewodniczącego sądu rozjemczego obejmie w takim wypadku zastępca przewodniczącego.

§. 73.

Szczegółowe przepisy o urzędowaniu sądów rozjemczych i o szacowaniu szkód, o wykluczeniu przewodniczących od orzekania, jak również o obliczaniu kosztów i wysokości dyet przewodniczących wyda po wysłuchaniu wniosków Wydziału krajowego c. k. Namiestnik.

C) Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 74.

Uprawnieni do polowania mogą zawierać z właścicielami gruntów dobrowolne umowy, określające obowiązek wynagradzania szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmiennie od postanowień niniejszej ustawy. Praw i roszczeń płynących z takich dobrowolnych umów mogą interesowani dochodzić i bronić jedynie na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o Władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 75.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencyi, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 65.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 76.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzyi Namiestnictwa — wyjąwszy wypadki określone w 2 ust. §. 8. i w §. 13. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancyi.

§. 77.

Rekurs wcześnie wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 22. przewidziany, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

§. 78.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową

a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka — wyjąwszy wypadek określony w §. 66. – c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

V. Przekroczenia i kary.

§. 79.

C. k. żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, straże myśliwskie i straże polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej Władzy powiatowej.

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma za stosowania, przez polityczną Władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do 200 K. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.

§. 81.

W wypadkach przekroczeń §§. 43., 44., 45. l. c), 46. i 47., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 52. i 58. orzec należy utratę zabranych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie

§. 82.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 52. i 58. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwem było dochodzenie i skazanie tych osób, które się niemi posługiwały.

§. 83.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną Władzę powiatową w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku.

§. 84.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 85.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwskiem w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 86.

Co do właściwości politycznych władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

VI. Karty myśliwskie.

§. 87.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą Władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 88.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi

§. 89.

Karta myśliwska wystawioną być może na rok, lub na trzy lata kalendarzowe.

Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 41. al. 2. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 91. al 2.).

§. 90.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstąpiona: nie daje ona jednak prawa polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 91.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba taksę 10 koron, za trzyletnią 30 koron. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 89. nie podlegają opłacie taksy lecz polityczna Władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 92.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) czeladzi, tudzież ubogim, wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, co do których wykazane są prawne przeszkody uzyskania karty na broń;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej

uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 93.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 92.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

Izba uchwala cały projekt ustawy łowieckiej w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi bankowej o zamknięciu rachunków galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie za rok 1905 i 1906.

Sprawozdawca p. Staniszewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. lipca 1906 L. 68.009 i z dnia 13. sierpnia 1904 L. 73.698 o zamknięciach rachunkowych galic. Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1905 i 1906.

II. Sejm udziela zarządowi galic. Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tejże Kasy za rok 1905 i 1906.

III. Sejm wzywa Wydział krajowy o polecenie Zarządowi galic. Kasy oszczędności, aby pod rygorem odmówienia absolutoryum zaniechał stanowczo dalszego lokowania funduszów wkładkowych na rachunku tak zwanych interesów w likwidacyi.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III komisyi, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania wniosków nagłych.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

Wedle depeszy telegraficznej nawiedził w dniu 10. października b. r. pożar gminę Pokuszyce powiatu sokalskiego, przy którym 28 gospodarstw stało się pastwą płomieni, a 132 dusz bez dachu i chleba.

Wskutek tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by z funduszu dyspozycyjnego przeznaczonego na klęski elementarne w kwocie 500.000 koron pogorzelcom gminy Pokuszyca wydatnej pomocy udzielił.

Wnioskodawca:
Winc. Kraiński.

Sozański, Schnell, Sala, Bal, Szeptycki, Kozłowski, Trzecieski, Torosiewicz, Starzyński, Tyszkowski, Traczewski, L. Cieński, Wł. Czaykowski, A. Theodorowicz.

P. Wincenty Kraiński uzasadnia nagłość, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem dania pomocy pogorzelcom z kredytu na ten cel przeznaczonego.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku p. Wincentego Kraiń-

skiego, a następnie również bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem dania pomocy pogorzelcom z kredytu na ten cel przeznaczonego.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły

posła Franciszka Krempy i towarzyszy.

W dniu z 1 na 2. października b. r. w nocy o godz. 11 wybuchł pożar z niewiadomej dotąd przyczyny w gminie Chwałowice powiat Tarnobrzeg i przy silnym wichrze spaliło się 21 zagród włościańskich.

Spaliły się stodoły ze zbożem, sterty, brogi doszczętnie, a nawet spaliło się niektórym gospodarzom bydło i konie. Dwadzieścia jeden gospodarzy, względnie rodzin bez dachu nad głową, prawie wszyscy nieubezpieczeni, bez utrzymania i życia tj. w nędzy i niedostatku.

Szkoda wynosi 101 tysięcy koron!!

Z tego powodu podpisani stawiają wniosek:

Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z kwoty 500.000 koron, przyznanej na zapomogi z powodu klęsk elementarnych, stosowną kwotą gminie Chwałowice z pomocą przyjść zechciał.

Wnioskodawca:
Franc. Krempa.

Stapiński, Skołyszewski, Potoczek, Korol, Ohrymowicz, Mogilnicki, Barabasz, Szmigielski, Oleśnicki, Hanczakowski, Bohaczewski, Kramarczyk, Bojko, Filip Włodek Huryk, Wilczkiewicz.

P. Krempa uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia pomocy pogorzelcom z kredytu na ten cel przeznaczonego.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku p. Kremy, a następnie również bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia pomocy pogorzelcom z kredytu na ten cel przeznaczonego.

Sekretarz ks. Mazikiewicz czyta:

Wniosek nagły

posła Dra Korola i tow. o udzielenie zapomogi dla pogorzelców gminy Wołoszczyzna powiatu bobreckiego.

Jeszcze w kwietniu r. b. pogorzało 60 gospodarstw we wsi Wołoszczyzna, bobreckiego powiatu.

Zgorzały wszystkie budynki mieszkalne i gospodarskie.

Pomimo upływu kilku miesięcy większa część tych nieszczęśliwych nie odbudowała jeszcze spalonych budynków, a tylko część za pożyczone pieniądze pobudowała domy mieszkalne, licząc na to, że w jesieni po żniwach z zebranych plonów będą mogli uzyskać fundusze na spłacenie zaciągniętych długów.

Tymczasem żniwa zawiodły, bo tegoroczne żniwa nie przyniosły spodziewanego dochodu, toż ci, którzy zaciągnęli długi nie są w stanie ich spłacić, a ci którzy chcieli uzyskać fundusze na budowę nie mają i teraz możności budynki pobudować.

Pomoc więc tu konieczna, bo pogorzelcy pozostają bez dachu, wobec czego wnosimy:

Wysoki Sejm raczy przeznaczyć dla pogorzelców wsi Wołoszczyzna powiatu bobreckiego odpowiednią zapomogę z funduszów krajowych.

We Lwowie dn. 10. października 1907.

Wnioskodawca:
Korol, w. r.

Szmigielski, Ochrymowicz, Effinowicz, J. Jaworski, Bojko, F. Włodek, Krempa, Barabasz, Staruch, Mogilnicki, Oleśnicki, Bo-

haczewski, Hanczakowski, Huryk, Wilczkiewicz.

P. Korol uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia zapomogi z kredytu na ten cel przeznaczonego.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku p. Korola, a następnie również bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia zapomogi z kredytu na ten cel przeznaczonego.

P. Wurst zdaje sprawę z wyniku skrutyniu wyboru członka Wydziału krajowego z kuryi małej własności.

Głosowało 58 posłów. Absolutna większość 30. P. Hanczakowski otrzymał 20 głosów, a p. Ochrymowicz 37 głosów.

Marszałek stwierdza, iż członkiem wydziału krajowego wybrany został p. Ohrymowicz, a następnie wzywa sekretarza do odczytania dalszych wniosków nagłych.

Sekretarz p. ks. Mazikiewicz czyta:

Wniosek nagły

posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie udzielenia bezzwrotnej zapomogi z funduszów krajowych dla pogorzelców wsi Poczapy powiatu złoczowskiego.

Dnia 6. października b. r. przy silnym wietrze pogorzało we wsi Poczapy powiatu złoczowskiego 8 gospodarstw z wszelkimi zapasami zboża. Wprawdzie budynki były asekurowane, lecz zboże nie, a przy obecnej drożyźnie materyałów i ponieważ budynek trzeba pokryć blachą lub dachówką, przezimować i na wiosnę obsiać się to położenie pogorzelców jest strasznem. Dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy odpowiednią zapomogę bezzwrotną z funduszów krajowych pogorzelcom wsi Poczapy udzielić.

Wnioskodawca:
Bohaczewski, w. r.

Wilczkiewicz, J. Jaworski, Barabasz, Ohrymowicz, Effinowicz, Mazikiewicz, Pastor, Szajer, Krempa, Szwed, Kramarczyk, Stapiński, F. Włodek, Szmigielski, Korol.

P. ks. Bohaczewski uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielelenia zapomogi z funduszu na ten cel przeznaczonego.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku, a następnie uchwala również bez rozprawy przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu z poleceniem udzielenia zzpomogi z funduszu na ten cel przeznaczonego.

Sekretarz p. ks. Mazikiewicz czyta:

Wniosek naglący

posła Szmigielskiego i tow. w sprawie pożaru, który nawiedził wieś Bazarzyńce pow. zbaraskiego i zniszczył 42 gospodarstw.

Dnia 5. października b. r. wybuchł wielki pożar we wsi Bazarzyńcach pow. zbaraskiego, a podsycany nadzwyczaj silnym wiatrem zniszczył 42 gospodarstw do szczętu wraz z wszystkimi zapasami żywności i paszy.

Szkoda wyrządzona tym pożarem wynosi ponad 170.000 kor. Więcej niż 42 rodzin pozostało bez dachu i kawałka chleba tak dla siebie jak i bez źdźbła paszy dla bydła. Pomoc jest konieczna i jak najspiesznieјsza. Podpisani wnoszą: Wysoki Sejm raczy udzielić z funduszów krajowych odpowiednią zapomogę dla dotkniętych nieszczęściem.

Wnioskodawca:
Szmigielski, w. r.

Bohaczewski, Huryk, Stapiński, Krempa, Bojko, F. Włodek, Ochrymowicz, Barabasz, Kramarczyk, Szwed, Oleśnicki, Hanczakowski, Wilczkiewicz, Staruch, Mazikiewicz, Korol.

P. Szmigielski uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku p. Szmigielskiego, a następnie również bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu.

Sekretarz p. ks. Mazikiewicz czyta:

W n i o s e k n a g ł y

p. Mazikiewicza i towarzyszy o udzielenie zapomogi z funduszów krajowych dla pogorzelców wsi Poddubce powiatu rawskiego.

Dnia 18. sierpnia b. r. pogorzeli we wsi Poddubce 1) Grzegorz Makuch i 2) Haśka Czabe. Ofiarą pożaru padły wszystkie ich budynki gospodarcze wraz z zapasami zboża i paszy.

Wobec nędzny między pogorzelcami wnosimy:

Wysoki Sejm raczy przyznać pogorzelcom wsi Poddubce zapomogę z funduszów krajowych.

Wnioskodawca:
Mazikiewicz, w. r.

Pastor, F. Włodek, Bojko, Stapiński, Żardecki. Krempa, Szmigielski, Staruch, Bohaczewski, Tarnawski, Maryewski, Michałowski, Stojałowski, Effinowicz, Barabasz, Huryk.

P. ks. Mazikiewicz uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość powyższego wniosku p. ks. Mazikiewicza, a oddzielnie również bez rozprawy uchwala przekazanie go Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 12. października 1907, godzinę 10. przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 10 minut 10 wieczorem.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni*, w. r.*

Sekretarze:

Mieczysław Urbański*, w. r.*

Kazimierz Lubomirski*, w. r.*